

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZ SZER
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
BUDAI POSTAPALOTA IV. E.M. 424

TELEFON: 150-597. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 146-500.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESULETENEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSAGA.

FŐSZERKESZTŐ: **Dr. FORSTER KÁROLY** M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. NAGY SÁNDOR
M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:
RÁKOSI GYÖRGY
M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK

Pár szó a mérnöki kar 50 éves jubileumára.

Írta: **TERSZTYÁNSZKY ÁKOS** államtitkár,
a m. kir. posta vezérigazgatója.

Quelques mots à l'occasion du jubilé cinquantenaire du corps des ingénieurs de la poste.

Par M. Ákos de Tersztyánszky, Secrétaire d'Etat, Directeur général de la poste roy. hongroise.

A l'occasion du cinquantenaire de l'organisation du corps des ingénieurs de la poste, l'auteur félicite ce corps dont il était membre pendant une trentaine d'année.

Il fait connaître le but et la vocation du corps des ingénieurs de la poste et indique les moyens permettant de réaliser ce but. Il adresse, à la fin, un encouragement à ce corps pour qu'il remplisse sa tâche, à l'avenir aussi, avec zèle et persévérance.

A postamérnöki kar most ünnepelte fennállásának ötven éves évfordulóját. Három évtizeden át tagja voltam én is ennek a karnak, három évtizeden át együtt voltunk jóban-rosszban, sikerben és vállvetett munkában: kedves kötelességet teljesítek akkor, amidőn szívből köszöntöm ez alkalomból ezt a lelkes kart.

Talán nem is az idő nagysága — hiszen ez nem sok egy évezredes ország történetében —, hanem az értékes benne, hogy az első ötven év.

Az úttörés, a kezdeményezés, a szervezkedés, az életrehívás megindításának ötven éve.

Ez az út nem volt könnyű: sokszor kellett megküzdeni a közöny és egyéb körülmények sokszor áthidalhatatlan akadályával, a célt szem elől soh'se tévesztve.

Mi volt és mi lesz mindig a postamérnöki kar célja?

A cél tiszta és világos: azokat a hírközlési találmányokat és lehetőségeket, melyek a laboratóriumokban fedeztetnek fel, gyakorlatilag kihasználni, a mindennapi életbe átültetni, ezzel az ország ipari és kulturális életének vérkeringését meggyorsítani és annak használatát mindenki részére minél könnyebben hozzáférhetővé tenni.

Ez a cél határozza meg a postamérnöki kar hivatását is. Műszaki tudásán kívül, ismernie kell a helyes gazdálkodás törvényeit, hogy mindezeknek megfelelhessen. Ezeknek birtokában kötelessége, hogy kellő tanulmány alapján állapítsa meg a berendezések élettartamán belül a várható szükségletet, azt készíttesse el lehetőleg a hazai iparral, gondoskodjék annak gazdaságos fenntartásáról, végül állapítsa meg az igénybevételük fejében lerovandó méltányos tarifát.

Nem sorolhatom fel mindazt, amit ez a kar ötven év óta alkotott, megtette ezt a Kereskedelemügyi Miniszter Úr Ónagyméltóságának áldozatkészségből megjelent mű, ami egyben bizonyossága a postamérnöki kara szorgalmas és céltudatos munkájának.

Az elért eredmények, a sok nehéz munka adjon erőt és biztatást a jövőben is a karra várható további feladatok elvégzésére.

Köszöntöm ezekután a mérnöki karomat és kérem annak minden tagját együtt és külön-külön: tartsák meg továbbra is munkaszeretüket és ápolják ezentúl is a már hagyománnyá finomult kari összetartás érzetét, hogy ezzel a világ leghatalmasabb kultureszköze, a hírközlés, hazánkban a jövőben is a tökéletesség felé fejlődjék.

Idegenforgalom és postaszolgálat.

Irta: MÓDOS ELEMÉR m. kir. postatitkár.

Le tourisme et le service postal.

Par M. Elemér Módos, Secrétaire de poste.

L'auteur esquisse le but du développement du tourisme au point de vue de son utilité pour le pays hospitalier. Il pose la question de savoir comment et dans quelle mesure le service postal est sujet à contribuer au développement du tourisme. Le rôle de la poste dans le domaine du tourisme présente deux activités diverses: faire la propagande pour le pays, et rendre facile et accessible le service postal, télégraphique et téléphonique aux voyageurs étrangers.

Il expose, entre autres, les problèmes suivants: l'application d'un timbre de propaganda sur les envois postaux, la composition des dessins des timbres-poste, organisation du service des étrangers dans les bureaux de poste, création d'un service spécial de renseignements par téléphone, introduction d'un bon postal de voyage etc.

Statisztikai adatok számolnak be arról az örömdetes tényről, hogy Magyarország idegenforgalma évről-évre növekszik. Ennek a jelenségnek kétszeresen kell örülnünk. Az idegenforgalom ugyanis egyrészt anyagi hasznot szerez a vendéglátó országnak, másrészt kulturális kapcsolatokat is teremt.

Amily mértékben növekszik az idegenforgalom Magyarországon, olyan mértékben látunk mind az állam, mind más közületek részéről olyan törekvéseket, amelyeknek célja az idegenforgalom tudatos és célszerű megszervezése.

Tökéletes idegenforgalmat azonban csak úgy lehet teremteni, ha annak megszervezésében és lebonyolításában az ország minden érdekeltége egységesen vesz részt.

Az alábbi soroknak célja azt megállapítani, hogy a postaszolgálat, beleértve a távíró és távbeszélő szolgálatot, milyen mértékben vehet részt az idegenforgalom fellendítése terén, és hogyan járulhat hozzá az előbb említett cél megvalósításához.

A kérdés tárgyalásánál az egyéb idegenforgalom lebonyolítására szolgáló szervek között elsősorban a posta helyét kell megállapítani, azaz azt a kérdést kell mindenekelőtt tisztázni, hogy a postának milyen szerep jut az idegenforgalom lebonyolítása terén.

Erre a kérdésre véleményem szerint csak azt a választ lehet adni, hogy a posta nem tartozik a tulajdonképeni idegenforgalmat lebonyolító szervek közé. Nem végezi tehát azt a munkát, amit az idegenforgalmi hivatalok, a vasútak, a villamos, stb. A postának az idegenforgalom terén csak másodlagos szerep jut, de viszont ez nem jelenti azt, hogy a postának az idegenforgalom terén kifejtett tevékenysége kisebb értékű volna, mint az előbb említett szerveké.

Az idegenforgalom szervezése két főtevékenységre oszlik. Az egyik az idegeneknek arra bírása, hogy az országba jöjjenek, vagyis az idegenforgalmi propaganda, a másik az országba érkező idegenekről való megfelelő gondoskodás azon célból, hogy kellemesen töltsék itt idejüket és jó emlékekkel távozzanak.

Nézzük már most, hogy a posta az idegenforgalmi propaganda terén mit tehet.

Tudjuk, hogy a legfontosabb propaganda-eszközök a fali hirdetések, ismertető füzetek, fényképek, hírlapokban, folyóiratokban elhelyezett közlemények, stb. Hazánk természeti szépségekben gazdag helyeinek a külföldön a felsorolt eszközök útján való hirdetése azonban nem a posta feladata. Ezt elvégzik az idegenforgalmi hivatalok, vasutak, légiforgalmi társaságok, stb.

A postának a propagandára azonban igen alkalmas módon kínálkozik maga a postai küldemény.

A postai küldemény az idegenforgalmi propaganda szempontjából kétféleképpen jöhet számításba. Egyrészt el lehet helyezni rajta olyan hirdető bélyegeket, amelyeket az előbb említett idegenforgalmi szervek osztanak szét a közönség között s amelyeket maga a közönség külföldre szóló küldeményeire ragaszt. Másrészt jó propagandaeszközök a postai keletbélyegző mellett alkalmazott hirdető feliratok.

Ilyen bélyegző-feliratokat a magyar posta már szép számban használt. Igénybevételénél legfőbb nehézség a használandó nyelv megállapítása. Tekintettel kell lennünk itt, a mai kényes külpolitikai viszonyok miatt, egyes országok érzékenységre. Semmi esetre sem érnének célt, ha pl. a Németországba szóló küldeményeken franciául, vagy a Franciaországba szóló küldeményeken németül hirdetnének Magyarország nevezetességeit. Igen jól sikerült ebből a szempontból a legutóbb használt Szent István-napi bélyegzőnk, amely több nyelven tartalmazta a szöveget.

A postai hirdető-bélyegző használata az előállítási költségek miatt kétségtelenül anyagi áldozatot követel a posta részéről, a kezelésnél nehézséget is okoz, viszont népszerűsítő ereje tagadhatatlan, különösen akkor, ha a küldemény rendeltetési országának nyelvén van a szöveg megszerkesztve. Ezt a címzett figyelmességnek veszi és ha a szöveg párosul valamely érdekes rajzzal is, esetleg figyelmét felkelti és érdeklődni kezd a propagált hely iránt. Célunkat tehát elértük.

E bélyegzőket természetesen időnként cserélni kell.

A hirdető-bélyegzők alakjának, szövegének megállapítása s ismételt változtatása már a reklámismeretek körébe tartozó kérdések s ezek további fejtegetése nem képezi tanulmányom tárgyát.

A magyar idegenforgalom szolgálatába lehet állítani bizonyos vonatkozásokban a levélbélyegeket is. Ma már az emberek nagy része bélyegyűjtő. Ezek köreiben és ezek útján magyarországi látnivalókat, magyar motívumokat, nevezetességeket, a magyar életből vett jelenségeket stb. ábrázoló bélyegekkal idegenforgalmi propagandát lehet csinálni.

A külföldi postaigazgatások közül többen igen szerencsés módon népszerűsítik országuk nevezetességeit bélyegeiken. A francia posta legújabban két nagyalakú bélyeget adott ki. Az egyik a vincennes-i őrtornyot, a másik Saint-Malo kikötőjét ábrázolja. Mindkettő idegenforgalmi nevezetesség. Régebbi bélyegeken Carcasson vára, Avignonban a pápák palotája, a versailles-i palota képe látható.

A német posta egyik új bélyegsorozata a különböző vidékek női népviseleteit, a másik sorozat pedig az újonnan épült nevezetes épületeket, hidakat, stb. mutatja be.

A svájci postabélyegeken a svájci hegyek, völgyek, tavak és mérsz heggyi utak képei áruulnak élénk.

A lengyel posta is adott ki egy sorozat bélyeget a lengyel föld új alkotásainak képevel.

A bélyegek mellett megemlíthetjük még a posta által kiadott képes levelezőlapokat is, amelyek sikeresen népszerűsíthetik az ország szép vidékeit és nevezetességeit. Ilyen levelezőlapokat ma már igen sok postaigazgatás kiad.

Sőt a francia posta legújában jól sikerült ú. n. képes zárt levelezőlapokat bocsátott ki. E zárt levelezőlapok kizárólag az idegenforgalmi propaganda céljait szolgálják. A francia posta a különböző idegenforgalmi érdeklőségek kérelmére adta ki őket 65 centime névértékű bélyegképpel. Eladáskor a 65 centime bérmentesítési értéken felül 25 centime eladási árat is felszámítanak.

Ezek az újfajta képes zárt levelezőlapok igen tetszetős kiállításiúak. Az eddigi két szárnyas zárt levelezőlapokkal szemben három szárnyból állanak. A levelezés részére tehát több hely áll rendelkezésre. Az összehajtogatásnál a harmadik szárny a másik kettő közé kerül. Ragasztóanyaggal bekent lapszél gondoskodik a tökéletes lezárásról.

A zárt levelezőlap első szárnyának jobb oldala a címzésnek van fenntartva, baloldalán valamelyik franciaországi nevezetesség képe látható. A második szárnyon a baloldalon ugyancsak kép, azonban a jobboldalon a propagált helyet ismertető szöveg van. A harmadik szárnyra egész hosszában képet helyeztek el.

A francia posta a zárt képes-levelezőlapokat egyelőre kísérletképpen adta ki az Ile-de-France (Párizs vidéke) nevezetességeivel. Két sorozat összesen 30 különféle képpel került forgalomba.

A közönség és a sajtó kedvezően fogadta e képes zárt levelezőlapokat, ami a francia postaigazgatást újabb kiadásra sarkalja.

Visszatérve a bélyegekre, azt hiszem, szükségtelen bizonyítanom, hogy mennél tetszetősebb kiállításúak és mennél érdekesebb tárgyat ábrázolnak, annál jobban felkeltik nemcsak a bélyegyűjtők, hanem általában a közönség figyelmét.

Igen célszerűnek tartom az érvényben lévő postabélyegeknél a postahivatalok felvevő helyiségeiben való kifüggesztését. A postahivatalokban megforduló idegenek érdeklődését ugyanis kétségtelenül felhívja a közszemlére tett bélyegsorozat.

Figyelmességnek tartaná az idegen, ha minden nagyobb mennyiségben, pl. 2 pengőn felüli értékben vásárolt bélyeg mellé valamilyen kis ügyes kartontartót adnának neki teljesen díjtalanul. A tartóra üdvözlöt lehetne írni, vagy azon magyaros mintát, tájképet lehetne ábrázolni.

Idegenforgalmi propaganda szempontjából meggondolandó lenne több postahivatalban a közönség használatára egy kis 3×4 vagy 4×6 cm nagyságú gummibélyegzőt bocsátani. A bélyegző Budapesten a keletben látható valamely nevezetesség vázlatos képét, pl. a Várban a Mátyás-templomot, főbb vidéki idegenforgalmi helyeken pedig a vidék valamelyik nevezetességét ábrázolná. Az idegenek ezzel az alkalmi bélyegzővel örömezt bélyegeznék le feladni szándékolt küldeményeiket, esetleg jegyzetkönyvükben mint emléket elhelyeznék.

A jó idegenforgalmi propaganda sok látogatót fog hazánkba hozni. A propagandánál is nehezebb feladat azonban az idegenek fogadásáról, elszállásolásáról és ellátásáról való gondoskodás, ami ismét a megfelelő idegenforgalmi szervek feladata. A postának e téren csak az a szerep jut, hogy az idegen közönség postai igényeit minél simábban s minél kellemesebb módon bonyolítsa le.

Ha összehasonlítást teszünk a Magyarországra jövő idegen s valamely nagy nyugati államba (pl. Németországba vagy Franciaországba) érkező idegen helyzete között, elsősorban a nyelv terén látunk nehézségeket. Az európai nagyobb nyugati országok nyelvét az emberek az iskolában, odahaza, többé-kevésbé megtanulják, legalább is annyit elsajátítanak belőle, hogy e nyelveken utazás közben megértessék magukat. Az idegen abban az országban, amelynek nyelvét tudja, sokkal otthonosabban érzi magát, mint olyan országban, amelynek nyelve teljesen ismeretlen. Ez utóbbiban az idegen elfogódottabban, bizonytalanabban érzi magát.

Ezért Magyarországon, ahol nyelvünk szavai, kifejezései bizony távol esnek a nyugati nyelvekétől, elsősorban arra kell törekednünk, hogy az ideérkező idegeneknek ezt az érzését már az ideérkezés pillanatától kezdve leküzdjük. Erre két mód kínálkozik: egyrészt, ha a mi embereink minél több külföldi nyelvet tanulnak, vagy legalább is az idegenekkel való érintkezéshez legszükségesebb kifejezéseket elsajátítják, a másik pedig a forgalmat úgy megszervezni, hogy az idegenek minden kérdezősködés nélkül érthessék el céljukat, vagyis a forgalmat — úgyszólván — automatikussá tenni.

Nézzük már most, hogy a posta e téren mennyiben és hogyan járulhat az idegenforgalom lebonyolításához.

Induljunk ki abból, hogy az idegen megérkezik hozzánk. Tudjuk magunkról, hogy az idegen városban megfordult személyeknek első dolga a levélírás. Részint értesítik megérkezésükről hozzátartozóikat, részint üdvözlők ismerőseiket, nem is szólva az üzleti levelezésekről. A megírt közleményeket postára kell adni. Az idegeneknek tehát a postára már a külföldön való tartózkodásának első pillanatában szükségük van.

Az idegen postai küldeményeinek feladásakor a következő helyekre van utalva: a) postahivatal, b) az idegen szálláshelye (szálloda), c) dohánytőzsde vagy levelezőlapárus, ahol a bélyeget, illetőleg a levelezőlapot veszi, és d) levélszekerény.

Vizsgáljuk meg ezeket a tényezőket egyenként.

Az idegenek a postahivatalba általában csak akkor mennek, ha valami fontosabb küldemény, távirat feladásáról, vagy távbeszélgetésről van szó. A postahivatalt azonban meg kell találni. Ennek legegyszerűbb módja a kérdezősködés. Viszont az idegen kérdezősködni nem szeret. Az első feladat tehát, milyen módon lehetne elérni azt, hogy az idegenek kérdés nélkül legkönnyebben megtalálják a postahivatalt.

Célszerű lenne ebből a szempontból a nagyobb városok szállodáiban, esetleg lakóházaikban, stb. kis táblácskákat elhelyezni, amelyeken a legközelebbi felvevő postahivatal címe volna megadva magyar, esetleg német és francia nyelven. A szöveg megérthetőségét idegenek részére

esetleg azzal könnyíthetnénk meg, ha a táblára a szöveg fölé olyan rajzokat helyeznénk, amelyek mintegy nemzetközileg használatosak a posták jelzésére. Így pl. levélalak , postakürt , távirópózna hu-

zalokkal , távbeszélőhallgató . A szorosán vett idegenforgalmi szervek az általuk kiadott ismertető füzetekben erre vonatkozólag magyarázattal szolgálhatnak.

A piros levélszekerényeinken ma már a legközelebbi postahivatal nevét magyar nyelven meg lehet találni. Az idegenek kedvéért esetleg ezt több nyelven, vagy a fent említett jelekkel is meg kellene jelölni.

Ismételten hangsúlyozom, hogy az idegenforgalommal összefüggő kérdéseket csak egységesen, vagyis az összes érdekelt szervek egymást kiegészítő összműködésével lehet sikeresen megoldani. Az idegeneknek városokban való tartózkodására, illetőleg közlekedésére igen jó szolgálatot tenne, ha a városok főbb helyein az illető város teljes térképe, egyes fontosabb utcasarkokon pedig a kerületnek vagy az illető városrésznek térképe volna elhelyezve.

Akik például Párizsban jártak, tudják, hogy milyen könnyebbséget jelentenek a tájékozódásnál a földalatti villamos, az ú. n. Metro, megállóí fölé szerelt nagy térképek. Ugyancsak Párizsban egész kis utcák sarkain keretbe foglalt kisebb térképek találhatók, amelyeken a kerületnek egy része szerepel. Az idegennek nagy könnyebbséget jelentenének az ilyen térképek, mert nem kellene kérdezősködniök.

Az ilyen térképeken a postahivatalokat szintén valamilyen jellel lehetne megjelölni. Az egyes városrészeket mutató térképeken esetleg a levélszekerényeket is fel lehetne tüntetni valamilyen alkalmas jellel.

A térképek egyéb szempontból is az idegenforgalmi propaganda kitűnő eszközei. A Deutsche Verkehrs-Zeitung 1936. évi 34. számában olvassuk, hogy a Bad Kissingen-ben, 1936 június 16—17-én az Észak-Bajorországi Idegenforgalmi Szövetség gyűlésén az ú. n. ismertető füzetek kérdése is tárgyalásra került. Megállapították az akkori idegenforgalmi tájékoztatók (prospektusok) hibáit és azt a végső követelményt állították fel, hogy minden prospektushoz az illető helység vagy város térképét kellene csatolni. A német posta ehhez a követelményhez azzal a kiegészítéssel csatlakozott, hogy a helységtérképek a jövőben a helység legfontosabb postai és távközlési alkalmosságait (nevezetesen az előforduló postánmaradó küldemények átvevőhelyét, táviró-felvevő és távbeszélő alkalmosságokat) is tüntessék fel.

Amikor a magyar idegenforgalmi szervezetek ismertetőjükhöz a város, illetőleg helység térképét mellékelik, igen célszerű lenne, ha a térképen a postahivatal helyét, stb. megjelölnék.

A postai szempontból vett idegenforgalmi ténykedések legfontosabbjai a postahivatalokban játszódnak le. Ennél a legelső követelmény az legyen, hogy az idegen gyorsan, lehetőleg felesleges kérdezősködés nélkül találja meg azt, amit keres, egyszóval, dolgát hamar végezze el. Ezt a célt egyrészt azzal érjük el, ha megfelelő útmutató táblákat, esetleg rajzokat helyezünk el a hivatali helységekből, amelyek az idegenek szempontjából számbajöhető munkahelyeket röviden feltüntetik.

A tájékoztató feliratok természetesen idegen nyelven készüljenek Szövegük megállapítása és a használandó nyelv kiválasztása azonban nem könnyű feladat.

A szövegek céljukat csak akkor érik el, ha rövidek és szabatosak, külső alakjuk pedig szembetűnő. Általános szabályként azonban kimondhatjuk, hogy idegen nyelvű feliratokat csak azokra a munkahelyekre kell, illetőleg szabad alkalmazni, ahol az idegenek megfordulnak. Nincsen értelme tehát annak, hogy az olyan munkahelyeket, ahol az idegeneknek semmi dolguk nincsen, pl. főpénztár, külön idegennyelvű felírral lássuk el. Kisebb postahivatalokban, ahol a felvétel jóformán csak egy-két ablakban játszódik le, elégséges, ha csak a „felvilágosítás” szó idegennyelvű fordítását tüntetjük fel. A felvilágosítás ablakán kívül a legfontosabb a postán maradó küldemények osztálya, amelyet elégséges a külföldön mindenütt használt és ismert „poste restante” francianyelvű kifejezéssel megjelölni.

A feliratok nyelvének kiválasztása, mint említettem, nem könnyű feladat. Képzelnék csak el valamely felvevő ablak felett olyan táblát, amely pl. az „Ajánlott küldemények felvétele” és „Értékcikkek eladása” kifejezéseket angol, francia és német, sőt esetleg olasz fordításban közölné. Az ilyen tábla annyira zsúfolt lenne, hogy az idegenek csak keresgélés után tudnának rajta eligazodni. A célnak tehát nem felelnének meg.

A legcélszerűbbnek látszik valamelyik olyan idegen nyelv használata, amelynek postai kifejezéseit a nemzetközi forgalomban általánosan ismerik. Ez a nyelv a francia, ennek postai kifejezései („Information, poste restante, réclamation”, stb.) többé-kevésbé átmentek a köztudatba. Az idegennyelvű feliratokat, véleményem szerint, elégséges csak magyar és francia nyelven szövegezni.

Természetesen az olyan helységekből, ahol túlnyomórészt német nyelvű (pl. Sopronban) idegen közönség fordul meg, a francia nyelv helyett a német nyelvet lehet használni.

Ha a tájékoztató táblák az idegennyelvű közönséget jól eligazították, a forgalom sima leonyolításához még egy fontos tényező szükséges, és pedig az, hogy a szolgálatot ellátó tisztviselők idegen nyelveket tudjanak, illetőleg a postaszolgálathoz szükséges fontosabb idegennyelvű szakkifejezéseket ismerjék. A postai személyzet idegen nyelvtudása jelentős feladat marad. A magyar postán e téren az utóbbi években öröndetes haladás mutatkozik. Tisztviselőink egyre nagyobb mértékben kezdenek idegen nyelvek iránt érdeklődni. Tekintettel azonban arra, hogy az idegen nyelvek tanulása hosszú időt vesz igénybe, a fejlődés csak lassan, fokozatosan mehet végbe. Számolni kell azzal is, hogy a legszorgalmasabb tisztviselő is csak nagy nehézségek árán tudta összeszedni a szolgálat ellátásához szükséges postai szakkifejezéseket. Ennek a nehézségnek áthidalására sietett legutóbb a posta-vezérigazgatóság egy célszerűen szerkesztett segédkönyv kiadásával. Ez a segédkönyv a legfontosabb francia, német és angol nyelvű szakkifejezéseket és e kifejezések felhasználásával készült beszélgetéspéldákat tartalmazza, könnyen kezelhető füzetben.

E hasznos szakkifejezés-gyűjtemény kiadásával felmerülhet az a gondolat is, hogy annak tartalmát külön tanfolyamokon (esetleg ván-

dortanfolyamokon) a felvételi szolgálattal megbízott tisztviselőkkel helyben kellene ismertetni.

A postahivatalban tartózkodó idegenek felesleges kérdezősködésének elkerülése végett, ami visszatartja a tisztviselőket is, igen célszerű lenne egy kis idegen-nyelvű díjszabás kiadása. E díjszabásban csak a legszükségesebb díjtételek foglalnának helyet. E díjszabást szükség esetén a hivatalokban ki is lehetne függeszteni.

A budapesti Eucharisztikus kongresszus alkalmával kiadott többnyelvű díjszabás sikere bizonyítja azt, hogy ilyen idegen nyelven szerkesztett kis kivonatos díjszabásra szükség van.

Előfordulhatnak olyan alkalmak, amikor a postahivatalokat az idegenek nagyobb tömegben keresik fel. Ilyenkor minden tájékoztató felirat helyett a legeredményesebb egy-két idegen nyelvet ismerő tisztviselőt karszalaggal a felvételi terembe elhelyezni, akik az idegeneknek kérdés nélkül adnak útbaigazítást, illetőleg a megfelelő munkahelyekre irányítják őket. A berlini Olympiász alkalmával ilyen módon látták el a németek a felvilágosító szolgálatot és ez jól bevált.

Felesleges azt hangsúlyoznom, hogy a postahivatalokban az idegenekkel kettőzött udvariassággal kell bánni és részükre a szükséges útbaigazításokat előzékenyen és felszólítás nélkül megadni. Az idegenek bármilyen panaszát lehetőleg azonnal orvosolni kell. Panasz esetében különben legcélszerűbb, ha a felvevő tisztviselők az idegeneket azonnal a hivatalvezetőhöz, illetőleg a felvilágosítás adásával megbízott tisztviselőhöz utasítják.

Kívánatos lenne minden, az idegenforgalom szempontjából szóba jöhető postahivatalban az illető város vagy helység térképét is kiakasztani. Ez hasznos szolgálatot tehet azoknak az idegeneknek, akik a postahivatalban megfordulnak és dolguk végeztével további útjukat kívánják megállapítani.

A kisebb postai ügyeiket (pl. megírt levelezéseik feladása) az idegenek a szálláshelyükön (szállodában) is elintézik. Séta közben dohánytőzsdékben, levelezőlap-árusító helyeken is megjelennek. Az idegenek tájékoztatásának megkönnyítésére e helyeken is célszerű lenne a legfontosabb postai díjtételeket idegen nyelveken feltüntetni. A díjtételeken kívül esetleg néhány hasznos tudnivaló közlése is igen előnyös. Pl. a következő megjegyzés: „Képes levelezőlapot nyomtatvány díjszabással csak akkor lehet bérmentesíteni, ha azon legfeljebb 5 üdvözlést jelentő szó van.”

Az idegenek általában nem ismerik a nemzetközi postaforgalom szabályait. Sok utólagos felszólalástól mentesülünk, ha bizonyos kérdésekről már előre felvilágosítást nyújtunk.

A már felbélyegzett levélpostai küldemények feladására szolgálnak a levélszekrények. A Magyarországon használatos levélszekrények szembetűnők, az idegenek könnyen felismerhetik. Berendezésük gyakorlati szempontból semmi kívánnivalót sem hagy maga után. Ennek ellenére is előfordul, hogy pl. angol és francia emberek az első esetben többször is körüljárják, mielőtt küldeményeiket bedobnák. Ezt meg is érthetjük, ha meggondoljuk, hogy Angliában és Franciaországban a levélszekrények lámpaoszlopokban, falmélyedésekben, stb. foglalnak helyet és a mi levélszekrényeinktől eltérő alakúak.

A levélszekrényen alkalmazott tájékoztató feliratoknak az idegnek számára csak akkor van jelentőségük, ha azokat megérti. A levélpostai küldemények legfontosabb díjtételeinek levélszekrényeinken idegen nyelven való feltüntetése, ami legutóbb már meg is történt, e téren gyakorlati célt szolgál.

Az eddig elmondottak csaknem kizárólag a felvételi szolgálatra vonatkoztak. Nézzük meg most azt is, hogy az idegenforgalom a kézbesítő-szolgálatot milyen kérdések elé állítja.

Az idegen részére érkező küldemények kézbesítésénél ritkábban fordulnak elő nehézségek. Általános tapasztalat az, hogy az idegenek Magyarországon rendszerint rövid ideig tartózkodnak. Küldeményt tehát ritkán várnak.

Az átutazó idegenek részére küldemények gyakran postán maradó címmel érkeznek. Megkönnyítjük az idegenek helyzetét, ha már a nagyobb városokról kiadott idegenforgalmi ismertetőkből a tudnivalók közlik, hogy az illető városban „poste restante” címzett küldeményeket melyik postahivatalban lehet átvenni és melyik utcában van ez a postahivatal. A fentebb említett térképeken esetleg ezt is meg kellene jelölni.

A nagyobb városok szállodáiban, esetleg lakóházaiban fentebb ajánlottam, hogy a legközelebbi felvevő postahivatal címét tüntessék fel. A kézbesítés szempontjából ezt az adatot ki lehetne egészíteni az illető szállodában, illetőleg lakóhelyen kézbesítő postahivatal címével. Ezek mellett azt is meg lehetne említeni, hogy a postán maradó küldeményeket melyik postahivatalban kell átvenni.

Az elmondottak mind a postaszolgálattal kapcsolatos teendőkre vonatkoznak.

A posta azonban vállalhat az idegenforgalom terén különböző olyan tevékenységeket is, amelyek szorosan nem tartoznak a postaszolgálat körébe, de amelyek megkönnyítik az idegen ittartózkodását.

Ilyen tevékenység lehet a távbeszélőn általános felvilágosítási szolgálat berendezése külföldiek részére, ami Budapesten már szépen működik. Előfeltétele ennek ismét az, hogy az idegenek tudomást szerezzenek arról, hogy Magyarországon ilyen intézmény is van. Ezt tehát a vonatkozó idegenforgalmi ismertetőkből szintén közölni kellene. Cél-szerű lenne e szolgálatot az utcai távbeszélő-fülkéken, továbbá a nyilvános távbeszélőállomásokon kifüggesztett többnyelvű hirdetésménnyel is ismertetni.

Az idegenek Magyarországon tartózkodását megkönnyítené egy postai csekk- vagy bón-szolgálat is, amelyet kivétel nélkül minden postahivatal végezne. Az eddigi utazási pengőcsekkeket ugyanis csak bizonyos postahivatalokban lehet beváltani, s a beváltás is körülményes. Sokkal célravezetőbb lenne, ha a posta, mihelyt a valutáris viszonyok megengedik, ilyen utazási csekket maga bocsátana ki.

Az előadottakban nagy vonásokban igyekeztem összefoglalni azokat a teendőket, amelyek a postára az idegenforgalom lebonyolításával kapcsolatban hárulhatnak. A felsoroltakon kívül számos olyan részletkérdés is előfordulhat, amelyeknek tárgyalása már túlhaladná e cikk kereteit.

Befejezésül csak annyit szeretnék még ideiktatni, hogy az idegenforgalom ápolása és fejlesztése elsőrendű nemzeti feladat különösen hazánkban, amelyet a világháború után tájékoztatlanságból daraboltak szét olyan személyek közreműködése révén, kik Magyarországon soha meg nem fordultak és országunk népét, kulturáját és törekvéseinket egyáltalán nem ismerték.

Rádió kedvezmények.

Irta: Dr. TEÉSZ FRIGYES okl. közgazda, m. kir. postatitkár.

Bénéfices au profit des abonnés de la radiodiffusion.

Par M. Prédéric Teész, Docteur en économie politique. Secrétaire des Postes.

Tout d'abord, l'auteur fait connaître les réglementations des différents pays concernant les exemptions du paiement de la taxe de radiodiffusion et des cas de réduction sur ces taxes. Puis, il établit des conclusions concernant ces exemptions et réductions en cherchant les principes qui motivent ces faveurs à accorder. Pour terminer, l'auteur préconise l'élargissement des exemptions de taxe de radiodiffusion en Hongrie.

A bevételek alakulása szempontjából nem közömbös, hogy vannak-e olyan társadalmi rétegek, amelyeknek tagjai rádiódíjat nem fizetnek, továbbá mennyi a díjfizetés kötelezettsége alól felmentettek száma? Ezek a díjfizetési kötelezettségek alól való felmentések, vagy díjmérséklések vonatkoznak-e az egész évre, avagy annak csak egy részére? Milyen társadalmi rétegekre terjed ki a díjmentesség és vajjon veszélyezteti-e a költségvetés egyensúlyát?

Ezeknek a kérdéseknek a vizsgálatánál hasznos adatokat kapunk a külföldön kialakult gyakorlat tanulmányozásából.

Egyik ország sem tér ki az elől, hogy a rádiódíjak fizetésének kötelezettsége alól bizonyos meghatározott csoportokat, esetleg néprétegeket felmentsen. A díjmentes engedélyeseket általában két főcsoportra lehet osztani, ú. m. a műsor rádiószolgálat ellátásánál és ellenőrzésénél közvetlenül közreműködő személyek csoportjára, továbbá a szociális szempontból felmentendőkre (vakok, hadirokkantak, stb.). Ezeket a fő alapelveket találjuk meg Belgiumban, Cseh-Szlovákiában, Franciaországban, Jugoszláviában, Lengyelországban, Lettországon, Magyar- és Németországban. Ezeken a főcsoportokon kívül egyes országokban még további csoportokat is felmentenek a díjfizetés alól. Így pl. ingyenes segély- és védőhelyeket, kórházakat, szanatóriumokat, továbbá közcélokat szolgáló szervezetek, a községek és a rendőrség szolgálati állomásait, meteorológiai állomásokat, ifjúsági otthonokat (Németország), katonai házakat, sport egyesületeket (Olaszország) stb.

A vakok, Jugoszláviát és Olaszországot kivéve, valamennyi országban díjmentes engedélyt kapnak. Míg azonban Írországon, Nagybritanniában és Svédországban csak egyedül a vakokat mentették fel a díjfizetés kötelezettsége alól, addig Bulgáriában és Svájcban a va-

kokon kívül a rokkantak (Bulgáriában csak a hadirokkantak) sem fizetnek rádió-előfizetési díjat.

Még több, azaz három címen is ad felmentést:

Dánia (idült betegek, vakok és nyomorékok),

Lengyelország (rokkantak,¹⁾ szükölködő vakok, szolgálati és tudományos állomások),

Magyarország (ellenőrzéssel foglalkozók, vakok és hadirokkantak²⁾),

Németország (inségesek, szolgálati berendezések és Hitler-ifjúsági otthonok),

Olaszország (katonai házak, katonai összejövetelek helyiségei, vallási és sport-egyesületek).

Ugyancsak három címen adott a volt Ausztria³⁾ is felmentést a díjak fizetése alól (szegények, vakok, nyomorékok).

Figyelemre méltó a belga szabályozás, mert elsősorban mentesíti a díjfizetés kötelezettsége alól az állam, a megyék (provincies), községek, vagy e három közülethez tartozó intézetek közszolgálatú állomásait, majd a vakokon és az 50%-os hadirokkantakon kívül, az inségeseket, a súlyos és állandó jellegű nyomorékokat, akik lakásukat elhagyni nem tudják. Feltétel, hogy ezek az állomások hasznot sem közvetlenül, sem közvetve nem nyújthatnak.

Érdekes az erre vonatkozó cseh-szlovák rendelkezés is. Ezek szerint Cseh-Szlovákországban a rádió-előfizetési díj fizetése alól mentesítve vannak:

1. az iskolai rádió vevőberendezések;

2. a közkórházakban, a közszanatóriumokban és egészségügyi közintézetekben felszerelt rádió vevőberendezések, továbbá magán szanatóriumokban, egészségügyi magánintézetekben felszerelt vevőberendezések, ha azok közérdeket szolgálnak. Ezek azonban csak akkor díjmentesek, ha a betegek szórakoztatására szolgálnak;

3. a segély- és védőhelyeken — akár köz-, akár magán intézmények azok (segélyző intézet, vakok és rokkantak intézete, árvaházak, munkanélküliek segélyintézetei stb.) — felállított vevőberendezések, feltéve, hogy a rádióvétel az intézet segélyezettjei részére is szolgál;

4. az államrendőrség és a községek szolgálati célokra üzemben tartott rádióberendezései;

5. a vakok és a súlyosan rokkantak vevőberendezései, feltéve, hogy szükölködők.

A kimondott díjmentességeken kívül a cseh-szlovák igazgatás a szükölködő *munkanélküliek* részére bizonyos könnyítéseket rendszer-

¹⁾ Akiknek az állami nyugdíjon kívül más jövedelmük nincs.

²⁾ Csak az I. járadék osztályba sorozott hadirokkantak.

³⁾ A munkanélkülieket külön kérelem alapján, az előfizetési díj egy részének fizetése alól fel lehet menteni. A volt Ausztria szabályalkotásait is felvettem, mert sokban nagyon érdekes.

resített. Nevezetesen a postahivatalok fel vannak hatalmazva arra, hogy a szűkölködő munkanélküli kifejezett kérelmére az előfizetési díjat legfeljebb 6 hónapra *hitelezheti*. Ha a munkanélküli gazdasági helyzete ez idő alatt sem változott, a terhére hitelezett díjakat *törlik* (felmentik) és az előbbi eljárást megismétlik, vagyis a következő munkanélküli hónapok díját ismét hitelezik.

Franciaországban az 1933. év május 31-iki törvény 111. cikke szerint a díjfizetés alól fel vannak mentve (feltéve, hogy a PTT. miniszter által előírt alakiságoknak megfelelnek): a laboratórium kísérleti készülékei és a kereskedők bemutató-készülékei; kórházak és ingyenes segélyhelyek, közoktatási intézetek, vakok, száz százalékos hadi- vagy munkarokkantak, a háborús nagyothallók; az állam, a megyék és a községek által közcélra berendezett vevő állomások.

Jugoszláviában az előfizetési díj fizetésének kötelezettsége alól a Szabályzat 27. cikke értelmében a következő személyek és intézmények vannak felmentve: a királyi udvar, a tényleges miniszterek, a vezérkar főnöke, az egyetem műszaki fakultásai, a kereskedelemügyi miniszter és az ipari miniszter illetékessége alá tartozó művészettel foglalkozó iskolák és szakiskolák, a tengerészeti akadémiák (azókra a készülékekre vonatkozólag, amelyek a növendékeknek a rádiótávíró és a rádiótávbeszélő tantárgy oktatásánál szükségesek), a miniszter helyettesei, a posta-távíró-távbeszélő kerületek (Departement) igazgatói, a posta-távíró-távbeszélő-minisztérium távíró és távbeszélő ügyosztályának vezetői és az oda beosztott tisztviselők, a posta- és távíró-igazgatók, az igazgatóságok távíró- és távbeszélő ügyosztályainak előadói, a műszaki ügyosztályok főnökei, a távíró- és távbeszélő fő-javítóműhely igazgatója, a központi távíróhivatal, a központi távíróhivatal és a posta- és távíró-minisztérium rádió állomásának igazgatója.

Lettországban nem fizetnek rádiódíjat a rádióműsorszóró szervezet alkalmazottai, az iskolák, a hadirokkantak, a vakok, a menhelyek és a meteorológiai állomások.

Litvániában a vakok, az iskolák, a menhelyek, az állami és községi kórházak, továbbá a litván szabadságharc hadirokkantjai vannak a díjfizetés kötelezettsége alól felmentve.

Svédországban, amint már említettem, csak az inséges vakokat mentették fel a díjfizetés alól; a többi inséges és a munkanélküliek felmentésének kérdését most tanulmányozzák.

Az ingyenes engedélyek jogcímeinek országonként kidolgozott összefoglaló táblázata a 322. oldalon található.

Az ingyenes rádióengedélyek *tényleges* számának, továbbá az előfizetési számra vonatkozó *százalékos* számának szemléltető összehasonlítását, — az egyes országokra vonatkozó értékek nagyságszerinti sorrendjében, — az 1. sz. és a 2. sz. rajzon mutatom be. A tényleges darabszám rajzán (1. sz. ábra) minden centiméter a kisebb értékeknél (vékony vonalak) 1000 engedélyest, a nagyobb értékeknél (erős vonalak), — helykímélés végett, — 10.000 engedélyest jelent. Németországnál minden teljes vonal tehát 60.000 engedélyesnek felel meg.

Az ingyenes engedélyek számának százalékos alapon való összehasonlítása (2. sz. rajz) világosan mutatja, hogy az ingyenes engedélyek a rádióelőfizetők összes számának hány százalékát képezik. Leg-

Ország	A díjmentesség címe																							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
		vakok	hadirokkantak	munkarokkantak	nyomorékok	tudományos laboratóriumok	az állam, megyék és községek közcéllra szolgáló állomásai	kózkórházak, ingyenes segélyhelyek, árvaházak	magánkórházak, szanatóriumok	iskolák	vallási egyesületek	államrendőrség szolgálati állomásai	munkanélküliek	menhelyek	műsoradó szolgálat ellátásával és ellenőrzésével megbízottak	Hitler-ifjúsági otthonok	ínségesek	szegények	szolgálati berendezések	kereskedők bemutatató készülékei	sportegyesületek	katonai házak, katonai összejövetelek helyiségei	meteorállomások	idült betegek
A volt Ausztria		•			•										• ⁵⁾			•						
Belgium		•	• ⁴⁾		• ⁸⁾		•										•							
Bulgária		•																						
Cseh-Szlovákország		• ²⁾	•	•			•		• ¹⁾	• ¹⁾	•			•	• ³⁾									
Dánia		•			•																		• ⁹⁾	
Finnország		•																						
Franciaország		•				•	•	•		•										•				
Irország		•																						
Jugoszlávia											•													
Lengyelország		• ²⁾	• ⁷⁾	•		•													•					
Lettország		•	•					•		•	•			•	•								•	
Litvánia		•	•				•	•	•				•											
Magyarország		•	•												•									
Nagybritannia		•																						
Németország		•				•									•	•	•		•					
Olaszország											•										•		•	
Svájc		• ²⁾	• ²⁾	• ²⁾																				
Svédország		• ²⁾																						
A díjmentességet hány országban ren- dszerítették:		16	8	3	3	3	3	4	2	5	2	1	2	2	4	1	2	1	2	1	1	1	1	1

¹⁾ Ha a betegek szórakoztatására szolgál.

²⁾ Csak a szűkölködők.

³⁾ Szűkölködő munkanélkülieknek hitelezik, majd elengedik a díjat.

⁴⁾ Az 50%-osok.

⁵⁾ Kérelemre részfelmentés.

⁶⁾ A litván szabadságharc 50%-os hadirokkantjai.

⁷⁾ Akiknek az állami nyugdíjon kívül más jövedelme nincs.

⁸⁾ Csak a súlyosak.

⁹⁾ Jövedelem nélküliek.

A díjfizetés kötelezettsége alól felmentett rádióengedélyek száma országoként a következő:

Ország	Az ingyen engedélyek tényleges száma	Az előfizetőknek hány százaléka	A rádió-előfizetők száma	Jegyzet
A volt Ausztria	2 317	0.41%	560.120	1)
Belgium	13.096	1.47%	890.323	2)
Cseh-Szlovákország	6.024	0.65%	928.112	2)
Dánia	40.764	6.25%	625.255	2)
Finnország	647	0.45%	144.721	1)
Franciaország	53.304	1,62%	3.141.344	2)
Irország	99	0,13%	78.600	1)
Jugoszlávia	49	0,06%	81.385	1)
Lengyelország	1.683	0,37%	677.404	2)
Lettország	4.957	6,03%	82.175	1)
Litvánia	228	1,08%	26.763	1)
Magyarország	2.486	0,68%	365.354	2)
Nagybritannia	46.067	0,58%	7.960.573	2)
Németország	572.498	7,01%	8.167.957	2)
Svájc	1.110	0,27%	418.499	1)
Svédország	2.259	0,24%	944.487	2)
Összesen:	747.648		25.278.728	

1) 1935. december 31-iki adatok.

2) 1936. december 31-iki adatok.

A bulgár és az olaszországi adatok ismeretlenek.

Luxemburgban és Németalföldön rádióelőfizetési díj nincs.

nagyobb a százalékszám Németországban, utána következik Dánia és Lettország. E két utóbbinál inkább szociális okokból kifolyólag több a díjmentesség, míg Németországban a politikai hatalom biztosítása az egyik fő cél, vagyis az, hogy rádió útján minden németet el lehessen érni. Ezzel azonos tartalmú az ú. n. ideális célkitűzés is, t. i., hogy minden háztartásban legyen rádió.

Magyarország a százalékos egybevetésnél a szóbajöhető 16 ország között sorrendben a 7-ik, amint az a 2. sz. rajzból szemléltetően kitűnik, utána következnek Cseh-Szlovákország, Nagybritannia, Finnország, a volt Ausztria, Lengyelország, Svájc, Svédország, Írország és Jugoszlávia. A tényleges számok sorrendjében pedig Magyarország 8-ik és utána következnek a volt Ausztria, Svédország, Lengyelország, Svájc, Finnország, Litvánia, Írország és Jugoszlávia.

Ha a felsorolt országok rádióelőfizetőinek összes számát ugyanazoknak az országoknak az összes díjmentes engedélyszámával egybevetjük, kitűnik, hogy a díjmentes engedélyek száma 2.95%-át képezi az előfizetők összszámanak. Ezt az értéket átlagértéknek is vehetjük s megállapíthatjuk, hogy *Európában* a rádióengedélyesek 2.95%-a díjat nem fizet. Magyarországon a díjat nem fizető engedélyesek száma az előfizetői számnak, amint láttuk, csak 0.68%-át teszi, vagyis messze az átlag alatt marad, sőt még a negyed részét sem éri el annak.

A *kedvezményt* adó országok közül a kristályos vevőkészülékekre az alábbi díjmérséklések vannak érvényben:

Belgiumban évi 20 frank (lámpás évi 60 frank);	a mérséklés.....	66%
Bulgáriában évi 60 leva (lámpás évi 250—350 leva);	„	76%
Franciaországban évi 15 frank (lámpás évi 50 fr.);	„	70%
Lengyelországban havi 1 zloty (lámpás havi 3 zloty);	„	66%
Litvániában havi 0.8—1.5 lt (lámpás havi 2—4 lt);	„	60%

Csak a *nyári hónapokra* adnak díjmérséklést:

Lettországban az előfizetési díj évi 20 lat, havi 2 lat, <i>de május, június, július, augusztus hónapokra</i> <i>csak 1 lat;</i>	mérséklés.....	50%
Litvániában <i>július, augusztus és szeptember hónapokban</i> <i>az előfizetési díjnak csak a felét</i> kell fizetni;	mérséklés..	50%

A volt Ausztriában *mérsékelt díj* csak az iskolák részére volt megállapítva s ezek évi 10 S díjat fizettek.

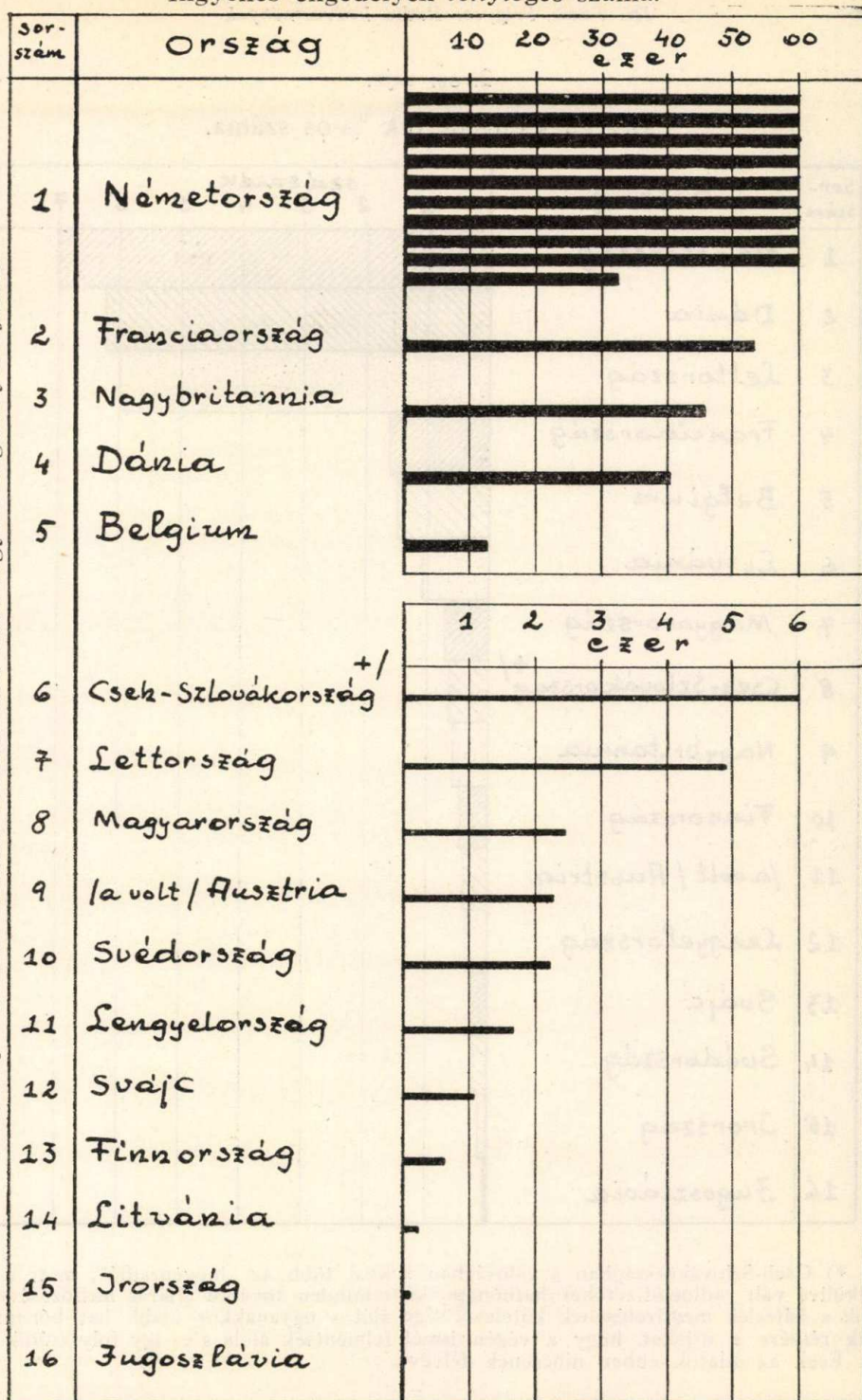
Jugoszláviában valamennyi hatóság és állami intézmény, továbbá a posta-, táviró-, távbeszélő-alkalmazottak az előfizetési díjnak csak *felét* fizetik.

Lettországban az állami intézetek, a községi intézetek, a kórházak, klinikák, szanatóriumok és üdülők házak évi 20 lat helyett csak 10 lat-ot fizetnek.

Magyarországon 50%-os díjmérséklést kapnak a kórházaknak a betegek szórakoztatására szolgáló állomásai, továbbá az elektrotechnikai szakegyesületek rádió-szakosztályainak, végül azoknak a nyilvánossági joggal felruházott iskoláknak állomásai, amelyek kizárólag oktatási és kísérleti célokra szolgálnak.

Ingyenes engedélyek tényleges száma.

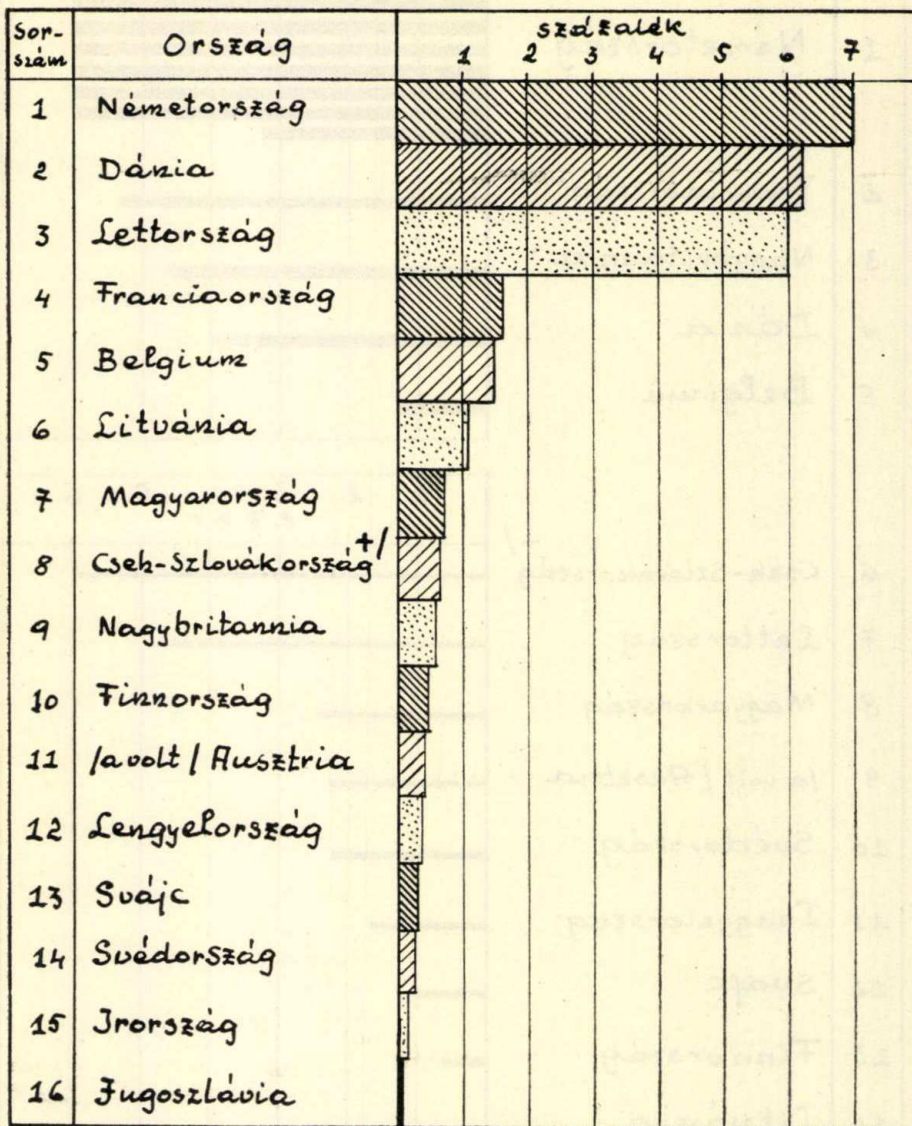
Az erősebb vonalak minden centiméterre 10.000 ingyen engedélyest,
a vékony vonalak minden centiméterre 1.000 ingyen engedélyest jelent.

*) Cseh-Szlovákországban a valóságban sokkal több az „ingyenrádió“, mert a munkanélkülivé vált rádióelőfizetőket hathónaponként minden további eljárás mellőzésével, felmentik a hátralék megfizetésének kötelezettsége alól s ugyanakkor újabb hat hónapra hitelezik részére a díjakat, hogy a végén ismét felmentsék alóla s ez így folytatódik állandóan. Ezek az adatok ebben nincsenek felvéve.

2. sz. rajz.

Ingyenes engedélyek %-os száma.

*) Cseh-Szlovákországban a valóságban sokkal több az „ingyennádió“, mert a munkanélkülivé vált rádióelőfizetőket hathónaponként minden további eljárás mellőzésével, felmentik a hátralék megfizetésének kötelezettsége alól s ugyanakkor újabb hat hónapra hitelezik részére a díjakat, hogy a végén ismét felmentsék alóla s ez így folytatódik állandóan. Ezek az adatok ebben nincsenek felvéve.

Olaszországban bizonyos díjmérséklést a „Dopolavoro“ szervezet és az ipar, a kereskedelem és a munka különféle ágazatainak szövetségei élveznek.

Svájcban mérsékelt díjat csak az iskolák részére állapítottak meg; ezek évi 15 frank helyett csak 5 frankot fizetnek.

Azok az országok, amelyekben mérsékelt díj nincs, a következők: Cseh-Szlovákország, Dánia, Finnország, Írország, Nagybritannia, Németország és Svédország, vagyis az európai országoknak csak 1/3-a. Ezek közül azonban Németország ingyen ad rádióengedélyt igen jelentős számban. Cseh-Szlovákországban pedig, amint már szintén láttuk, a munkanélkülieket a rádiódíjak fizetése alól utólag felmentik.

Az adatok ismeretében meg lehet tehát állapítani, hogy az ingyenes rádióengedélyek számának kialakulását kétféle alap gondolat befolyásolja, ú. m.:

1. Az egyik az, amikor a műsorszóró rádióknak csak egy főcél tulajdonítanak s ez a szórakoztatás;

2. a másik pedig, amikor több főcél is van.

Az első esetben tehát csak az hallgathat rádióműsort, akinek van ahhoz pénze, vagyis az az elv, hogy aki szórakozni akar, az fizessen. A második esetben a szórakoztatási főcélon kívül egyéb, ugyancsak fontos célokat is lehet találni, pl.: népoktatás és nevelés, rendelkezések közlése stb. Ez utóbbi csoportban találkozunk tehát olyan elgondolásokkal, hogy a népoktatás és nevelés annyira országos érdekű ügy és annyira fontos nemzeti követelmény, hogy a szigorú pénzügyi megoldás, ha nem is szorul háttérbe, de helyet kell szorítani az annyira fontos többi közérdeknek is.

Melyik a helyes célkitűzés? Mikor jár helyes úton a műsor-rádió és milyen irányokban lehet, illetőleg milyen irányban kell azt fejleszteni, hogy hivatását a lehető legteljesebben betölthesse? Felfogásom szerint akkor, ha a műsorrádió minden megnyilvánulásában nemcsak el tudja érni a népet, hanem meg is tudja hódítani azt, továbbá követni tudja a nagy országos érdekeket is. Röviden úgy is mondhatnám, ha a műsorrádió az élet megnyilvánulásaival összhangban, harmóniában áll.

A műsorrádió első szervezése a legtöbb országban úgy kezdődött, hogy tényleg csak az hallgathatta a műsort, aki előfizetett. Azóta sok országban az a felfogás vált már úrrá, hogy nem szabad nagy tömegeket kizárni a rádióból csak azért, mert soha az életben nem volt és nem is lesz annyi jövedelmük, hogy a rádiódíjakat megfizessék. E néprétegek kizárása elsősorban éppen a jobb helyzetben lévőket fenyegeti, mert súlyos társadalompolitikai hibákat rejt magában, amikor a szükségben lévő embereket zárja ki a rádióknak népművelő és felvilágosító munkája köréből. Azokban az országokban, ahol ezt már felismerték, nyilvánvalóan elodázhatatlan országos érdekként vallják, hogy a nincstelenséghez is el kell juttatni a rádiót és pedig nem csak azért, hogy kultúrájukat emeljék, hanem azért is, mert ezek a néprétegek vannak legjobban kitéve a veszélyes befolyásolási kísérleteknek.

Amint látjuk, fontos állampolitikai szükségességek húzódnak meg az ingyenes rádióengedélyek háttérében, mégpedig olyanok, amelyek

az ország nyugalmas jövőjét és nyugalmas fejlődését tudják elősegíteni.

Ha csak pénzügyi szempontból vizsgáljuk ezt a kérdést, nyilvánvaló, hogy aki igénybe veszi a műsorrádió szolgáltatását, az fizessen is. Ilyenkor csakhamar bekövetkezik az ország határain belül a népesség két részre osztása, ú. m.: a rádiódíjakat fizetni tudók és fizetni nem tudók taborára. A gazdaságilag gyengébb országban bizony nagyon kicsi a rádiódíjakat fizetni tudók száma s igen hamar eléri az ú. n. telítettségi számot, amely körül hullámozhat ugyan egy keveset fel és le, de jelentősen meghaladni azt már semmi módon sem tudja.

Ha az okát kutatjuk ennek a megállásnak, be kell ismernünk, hogy a pénzügyi szempontok merev alkalmazása széles társadalmi rétegek tagjait zárja ki a rádióelőfizetők sorából, mert azok, ha van is munkájuk, annyit sohasem keresnek, hogy a rádióra is jusson. Ezeket az önhibájukon kívül kirekesztetteket kellene szerintem elsősorban a rádióhallgatók közé vonni. Ezek a nagy tömeget képviselő kis jövedelmű és a többi kultúrtényezőtől is távol álló emberek úgy vélem a rádióra még jobban rászorulnak, mint a kedvezőbb jövedelemmel rendelkezők, mert részükre a rádió valóságos útmutató az élet minden terén. És hogy ez az út járható út, bizonyítja több ország ilyen irányú berendezkedése, amikor díjmérsékléseket adnak a földműveseknek, a nyári hónapokra mindenkinek (Lettország, Litvánia), munkanélküliek rádiódíjait utólag elengedik (Cseh-Szlovákország), sőt az ipar, kereskedelem és munkaszervezetek szövetségei is kapnak díjmérséklést (Olaszország).

Ha az elméleti eszme-futtatás után gyakorlati szemszögből is megnézzük a dolgokat, bizonyos, hogy a műsorrádió még fiatal s aránylag kis multtal rendelkezik. Azonban véleményem szerint mégis csak túl van már a gyermekkoron és ezért a műsorrádió már messzebbnéző munkát is vállalhatna, olyant, amilyent terjedelemben és ezerféle jótékony hatásában senki és semmi más nem vállalhat: a szűkölködők széles rétegéhez való lehajolást, felemelésüket, vezetésüket, hogy a nemes értelmű egységes magyar szellemet tovább fejleszthessük. Ezen a téren több országban már is szép eredményeket értek el, aminek következtében a rádió előfizetők száma is jelentősen emelkedett. Ebben a versenyben ezek az országok Magyarországot már megelőzték, egyrészt azért, mert gazdaságilag erősebbek, másrészt pedig azért, mert már megtalálták a szükségben szenvedő népréteghez vezető utat (Cseh-Szlovákország a munkanélkülivé vált rádióelőfizetők előfizetési díjhátteralékát hathónaponként törli, Németország ingyen engedélyt ad részükre stb.).

A magyar műsorrádió előfizetőinek száma ezidőszerint 393.490 (1938. július 31-én). Fontos megállapítanunk azt, hogy műsor- és adásköltségek szempontjából az teljesen mindegy, hogy a rádióműsort 393.000 vagy 500.000 ember hallgatja.

Ezekre való tekintettel, — elgondolásom szerint, — a még nem rádióelőfizető igazolt inségeseknek minden további nélkül lehetne adni ingyenes rádióengedélyt. Ezt annál inkább is meg lehetne tenni, mert amint említettem már, a műsor- és műsorsugárzás költségeit nem emelné, továbbá a rádió eddigi bevételeit sem érintené, azaz bevételekiesést

sem okozna. Ezzel az intézkedéssel viszont társadalompolitikailag is olyan nagyjelentőségű és valóban a mai világba való, mélyen szociális alkotással gazdagítanak a magyar életet, amely nem csak a jelenben éreztetné hatását, hanem a jobb magyar jövőt is nagy lépéssel segítené elő.

Ez a kérdés tulajdonképpen nem is pénzügyi feladat, mert amint láttuk, nem jár semmiféle többletkiadással és bevételkiesést sem okozna. Ilyen elhatározás a gyengébbeknek az erősebbek által való felkarolását jelentené, ami különösen fontos ma, amikor minden kis erőt meg kell szászoroznunk és a rádió erős szálai által oda kell kapcsolnunk a nagy magyar szellemi közösségbe. Nagyon fontos, hogy ma, amikor a jóakarató semleges külföld is támogatja a mi hazafias céljainkat, az elszakított részek visszacsatolását, akkor nekünk is elő kell készítenünk a nagy testvéri találkozást s nem volna szabad megtörténnie annak, hogy az ismét hazatérő országrészek lakosai rádió szempontjából rosszabb helyzetbe kerüljenek, mint voltak az idegen uralom alatt. Javaslatom megírásánál ezek a gondolatok vezéreltek.

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

13.

Hamis tartalomnyilvánítással ellátott és a Levélpostadijszabás 69. §-ban előírt szállítási feltételeknek meg nem felelően csomagolt töltényeket tartalmazó csomag burkolata a postai szállítás során megsérült és az átcsomagolás alkalmával a valóságos tartalom bizottságilag megállapított. Figyelemmel a postatitkot védő jogszabályokra az 1932 : XXI. tc. 7. §-a alapján tehet-e a m. kir. posta tiltott postai szállítás kihágása címén büntető feljelentést és a szóbanforgó csomaggal milyen eljárás követendő?

14.

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépírással ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő: 1938. október 20.

A pályaműn a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jelígyes levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jelígyes leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 50 P lesz, vagy legalább is dicséretben részesült. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest, esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztő bizottságának tagjai, továbbá a postavezérgazgatóság ügyosztályvezetői — kik a bírálatra lesznek hivatva — nem fognak résztvenni.

Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postatitkár

A folyó évi júliusi forgalom végeredményben több, mint 3%-kal haladta meg a múlt év júliusanak forgalmát. Az eredmény tehát nem kedvezőtlen, bár tisztában kell lennünk azzal, hogy a forgalomemelkedés üteme az utolsó 4 hónapban annyira meglassubbodott, hogy egyes küldemények forgalma a múlt évi eredmények alatt maradt.

A leggyengébb forgalmi eredményeket ebben a hónapban a postaforgalom mutatja, amennyiben — az összes adatokat figyelembe véve — az 1937. évi júliusi forgalmat nem érte el. A esőkkenést — mint már annyiszor, — most is főleg egy véletlen körülmény, a naptár szeszélye idézte elő. A múlt évben ugyanis augusztus hó elseje vasárnapra esett, úgyhogy a postai pénzforgalomban jelentős hányadot képviselő illetménykifizetések augusztus helyett már júliusban bonyolódtak le. A múlt évi júliusi pénzforgalomban tehát kétszeres illetménykifizetések szerepeltek és ezzel kapcsolatban megnövekedett a postautalvány- és csekkbefizetések darabszáma és összege is. A múlt évi júliusi pénzforgalom tehát a naptár szeszélye folytán aránytalanul erős volt, ezzel szemben a folyó évi júliusi forgalmat kettős kifizetések nem befolyásolták s így a postautalvány- és csekkforgalom lényegesen a múlt évi alatt maradt.

A postautalvány és csekk be- és kifizetéseken kívül jelentékenyen csökkent a postatakarékpénztári betétek darabszáma és összege is, pedig ez a forgalom a kettős illetménykifizetésekkel nincsen összefüggésben. A postatakarékpénztári betétek csökkenési folyamata még folyó évi április hónapban, a kül- és belpolitikai, valamint gazdasági események hatása alatt indult meg, ugyanakkor viszont a betét-visszafizetések száma és összege erősen emelkedett. Ezek a jelenségek nem elszigetelten, hanem az egész országban és a postatakarékpénztáron kívül álló többi pénzügyintézetnél is jelentkeztek. Július hónapban a helyzet már lényegesen enyhült, mert ha a betétek a múlt évi szintet nem is érték el, lényegesen csökkent a betét-visszafizetések összege is.

Szokatlanul nagy emelkedést mutat a feladott és kézbesített ajánlott levélpostai küldemények darabszáma. A folyó évi júliusi forgalom még a januári idényszerű csúcspontot is messze meghaladta. Mint-hogy a júniusi forgalom szokatlanul alacsony volt, feltételezhetjük, hogy a júliusi

forgalmat részben forgalom-eltolódás duzzasztotta meg. A forgalomemelkedést azonban ez csak másodsorban idézte elő. Legnagyobb szerepe a statisztikai hivatalok és nagy pénzügyintézetek tömeges feladásainak volt. A nagy pénzügyintézetek a félévi zárlat eredményeit és a folyószámla-kivonatokat küldték szét.

A postaforgalommal kapcsolatban még megjegyzem, hogy az év első 7 hónapjának forgalma az értékelevelék és a postatakarékbetétek darabszámának kivételével az 1937. év első 7 hónapjának eredményeit minden küldeménynél meghaladta. Ez az emelkedés azonban — az ajánlott küldemények kivételével — lényegesen kisebb, mint amilyen az 1937. év első 7 hónapjának az 1936. év első 7 hónapjához viszonyított forgalomemelkedése volt.

A táviróforgalom a nyári hónapokban rendszeresen emelkedik, az augusztusi csúcspont után pedig ismét fokozatosan csökken. Az idei nyári idényszerű emelkedés mérve a tavalyi emelkedés mérvét nem érte el és a folyó évi július hónapban feladott és kézbesített táviratok darabszáma is mindössze 4·0, illetőleg 2·3%-kal haladta meg az előző évi júliusi táviróforgalmat. A folyó év első 7 hónapjának forgalma az 1937. év első 7 hónapjához képest 6·0, illetőleg 4·6%-kal emelkedett ugyan, ez az emelkedés azonban az 1937. évben az 1936. év első 7 hónapjának forgalmához viszonyítva, a feladott táviratoknál 11·2, a kézbesítetteknél pedig 8·9% volt. Az emelkedés üteme tehát majdnem a felére csökkent.

A legkedvezőbb eredményeket a távbeszélő-forgalom mutatja, mert a távbeszélő állomások 8·7, a helyi beszélgetések 6·5, a kezdeményezett távolsági beszélgetések 18·7 és az érkezett távolsági beszélgetések 18·8%-kal haladják meg a múlt évi júliusi eredményeket. A távolsági forgalom különösen kedvező. *A magyar postánál először fordult elő, hogy a kezdeményezett és az érkezett távolsági beszélgetések havi forgalma a félmillió beszélgetést meghaladta.* A távolsági forgalom különben is az egyedüli, amelynek fejlődési üteme az év első 7 hónapjának forgalmát tekintve is, erősödött, míg a távbeszélő-állomások szaporulata és a helyi beszélgetési forgalom emelkedése kissé mérséklődött.

(Folytatás a 337. oldalon.)

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		F e l a d á s										
		Közön- séges ¹⁾ levélpostai küldemények darabszáma ezrekben	Aján- lott	Érték- levelek	Kéz-, betéti és sommag csomagok	Postautalványok ²⁾		Postafakarék befizetések		Csekkbefizetések		
						darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	
Az 1930. évben		422.671	15.862	661	11.362	10.653	725.039	717	47.902	18.092	2.271.763	
Az 1931. évben		370.509	11.817	575	10.145	10.156	670.278	494	40.336	16.322	1.934.881	
Az 1932. évben		351.739	9.288	484	8.744	9.251	565.574	416	32.782	15.094	1.659.372	
Az 1933. évben		346.512	7.974	465	8.584	8.870	553.521	576	41.654	16.200	1.573.012	
Az 1934. évben		413.180	7.487	424	8.791	9.304	594.449	781	55.874	17.984	1.611.906	
Az 1935. évben		410.595	7.771	415	8.793	9.731	644.332	912	65.344	18.928	1.706.911	
Az 1936. évben		435.933	7.565	438	9.343	9.984	676.889	1.038	75.126	20.545	1.889.945	
Az 1937. évben		462.928	7.567	456	9.815	10.291	712.965	1.193	87.832	22.311	2.068.491	
1936.	VIII.	32.902	580	40	703	827	57.765	92	6.506	1.620	173.819	
	IX.	39.484	628	41	835	815	57.348	89	6.526	1.676	169.327	
	X.	40.526	686	42	906	940	74.015	76	5.278	2.041	191.110	
	XI.	36.616	605	40	806	785	45.683	78	5.472	1.901	191.731	
	XII.	44.399	606	39	1.101	962	73.800	77	6.350	2.030	183.433	
1937.	I.	36.142	652	36	704	804	47.212	101	7.627	1.819	147.081	
	II.	33.769	613	34	701	795	55.323	102	6.728	1.706	155.222	
	III.	45.197	612	37	845	847	56.360	98	6.140	1.703	147.904	
	IV.	36.497	639	36	719	844	56.669	97	6.636	1.813	150.860	
	V.	34.333	590	35	733	798	56.147	86	6.422	1.786	171.098	
	VI.	35.344	631	36	789	831	59.819	97	7.011	1.793	161.981	
	VII.	35.943	677	40	771	941	74.498	111	8.662	1.861	167.274	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		451.152	7.519	456	9.613	10.189	714.639	1.104	79.358	21.749	2.010.840	
1937.	VIII.	35.382	583	40	760	824	47.202	106	7.636	1.715	192.341	
	IX.	40.394	665	40	850	833	60.212	101	7.631	1.771	173.848	
	X.	41.111	658	41	916	949	75.479	105	7.740	2.132	197.725	
	XI.	39.351	631	41	876	833	57.491	97	7.386	2.068	207.419	
	XII.	49.333	616	39	1.151	991	67.996	98	8.236	2.145	195.715	
1938.	I.	37.945	692	36	759	850	58.903	122	9.335	1.955	152.541	
	II.	36.275	609	34	737	819	57.243	120	7.837	1.818	163.324	
	III.	44.266	639	37	848	847	58.105	110	7.248	1.805	151.328	
	IV.	40.995	662	36	840	934	63.019	87	6.531	1.997	158.388	
	V.	38.444	655	35	769	846	56.308	76	5.621	1.858	173.577	
	VI.	35.531	580	33	773	831	60.228	75	6.411	1.774	165.994	
	VII.	37.588	762	37	784	915	63.049	94	8.169	1.823	163.491	
1937. VIII.—1938. VII. összesen:		476.615	7.752	449	10.063	10.472	725.235	1.191	89.781	22.861	2.095.691	
1937. I.—VII.		257.225	4.414	254	5.262	5.860	406.028	692	49.226	12.481	1,101.420	
1938. I.—VII.		271.044	4.599	248	5.510	6.042	416.855	684	51.152	13.030	1,128.643	
Összehasonlítások	1938. VII. havában	szám- szerűleg	+1.645	+ 85	- 3	+ 13	- 26	- 11.449	- 17	- 493	- 38	- 3.783
	1937. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)		%-ban	+ 4.6	+12.6	-7.5	+ 1.7	- 2.8	- 15.4	-15.3	- 5.7	- 2.0
	1937. VIII.—1938. VII. időszakban	szám- szerűleg	+ 25.463	+ 233	- 7	+ 450	+ 283	+ 10.596	+ 87	+ 10.423	+ 1.112	+ 84.851
	1936. VIII.—1937. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		%-ban	+ 5.6	+ 3.1	-1.5	+ 4.7	+ 2.8	+ 1.5	+ 7.9	+ 13.1	+ 5.1
	1938. I.—VII. időszakban,	szám- szerűleg	+ 13.819	+ 185	- 6	+ 248	+ 182	+ 10.827	- 8	+ 1.926	+ 549	+ 27.223
	1937. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		%-ban	+ 5.4	+ 4.2	-2.4	+ 4.7	+ 3.1	+ 2.7	- 1.2	+ 3.9	+ 4.4

*) Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

1) Hirlapokkal együtt.

2) A postai pénzforgalomba bevont intézetek átutalásai nélkül.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		Kézbesítés										
		Közön- séges ¹	Aján- lott	Érték- levelek	Kézi, havi- és összesíté- s	Postautalványok ²		Postafaharékfizetések		Csekk-kifizetések		
		levélpostai küldemények				darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	
		darabszáma ezrekben										
Az 1930. évben		425.761	16.794	726	12.390	10.577	719.870	376	20.852	3373	1.036.937	
Az 1931. évben		373.517	12.442	637	10.687	10.015	663.752	295	25.646	3275	967.490	
Az 1932. évben		353.134	9.739	536	8.968	9.241	570.104	236	18.316	3259	785.987	
Az 1933. évben		345.768	8.172	506	8.776	8.938	555.883	280	21.472	3373	698.973	
Az 1934. évben		416.564	7.653	481	8.890	9.356	595.623	367	28.707	3223	658.994	
Az 1935. évben		412.321	7.790	471	8.814	9.775	645.247	462	37.928	3399	662.144	
Az 1936. évben		440.026	7.653	455	9.373	10.026	678.059	543	44.507	3.525	684.812	
Az 1937. évben		466.077	7.641	485	9.924	10.367	716.475	591	48.925	3.839	749.352	
1936.	VIII.	33.023	586	41	702	824	58.059	44	3.567	259	55.286	
	IX.	39.610	627	41	832	819	58.652	47	4.022	286	55.880	
	X.	40.656	717	44	915	954	76.245	57	6.265	356	77.664	
	XI.	36.750	603	43	808	771	44.473	42	3.495	254	46.767	
	XII.	44.561	619	42	1.113	977	75.688	47	3.935	378	79.044	
	1937.	I.	36.268	660	38	711	798	45.948	42	3.600	290	42.817
		II.	33.884	610	35	706	798	55.489	39	3.047	281	53.135
		III.	45.316	631	38	845	858	57.294	52	3.827	323	55.685
IV.		36.626	644	37	706	842	57.650	47	3.926	320	60.967	
V.		34.459	577	36	736	799	56.339	52	3.974	283	54.115	
VI.		35.471	632	38	780	835	59.198	49	4.068	332	67.684	
VII.		37.164	692	42	783	965	77.477	49	4.751	379	77.978	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		453.788	7.598	474	9.637	10.240	722.512	567	48.477	3.741	727.022	
1937.	VIII.	35.512	600	43	746	821	46.906	50	4.172	263	50.655	
	IX.	40.523	657	43	849	838	60.741	51	4.629	302	64.676	
	X.	41.243	683	45	922	970	77.770	51	4.582	381	83.461	
	XI.	39.495	630	44	868	818	47.765	51	4.039	280	51.508	
	XII.	49.513	621	45	1.157	1.025	79.051	58	4.489	407	86.493	
	1938.	I.	38.077	706	39	760	833	48.472	50	3.878	319	46.351
		II.	36.398	610	37	738	828	58.148	48	3.847	308	56.918
		III.	44.382	664	41	838	850	58.636	63	6.044	323	60.163
IV.		41.140	664	40	856	977	76.125	61	5.375	390	80.558	
V.		38.585	659	39	759	822	44.915	61	5.588	265	47.958	
VI.		35.659	580	38	768	837	59.514	54	4.740	321	68.673	
VII.		38.865	753	40	797	924	64.300	49	3.961	343	69.925	
1937. VIII.—1938. VII. összesen:		479.392	7.827	494	10.058	10.543	722.343	647	55.344	3.902	767.339	
1937. I.—VII.		259.188	4.446	264	5.267	5.895	409.395	330	27.193	2.208	412.381	
1938. I.—VII.		273.106	4.636	274	5.516	6.071	410.110	386	33.433	2.269	430.546	
Összehasonlítások	1938. VII. havában 1937. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+1.701	+ 61	- 2	+ 14	- 41	- 13.177	—	- 790	- 36	- 8.053
		o/0-ban	+ 4'6	+ 8'8	- 4'8	+ 1'8	- 4'2	- 17'0	—	- 16'6	- 9'5	- 10'3
	1937. VIII.—1938. VII. időszakban	szám- szerű- leg	+ 25.604	+ 229	+ 20	+ 421	+ 303	- 169	+ 80	+ 6.867	+ 161	+ 40.317
	1936. VIII.—1937. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	o/0-ban	+ 5'6	+ 3'0	+ 4'2	+ 4'4	+ 3'0	- 0'02	+ 14'1	+ 14'2	+ 4'3	+ 5'5
	1938. I.—VII. időszakban	szám- szerű- leg	+ 13.918	+ 190	+ 10	+ 249	+ 176	+ 715	+ 56	+ 6.240	+ 61	+ 18.165
1937. I.—VII. időszak- hoz képest több (+) kevesebb (-)	o/0-ban	+ 5'4	+ 4'3	+ 3'8	+ 4'7	+ 3'0	+ 0'2	+ 17'0	+ 22'9	+ 2'8	+ 4'4	

* Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

1) Hirlapokkal együtt.

2) A postai pénzforgalomba bevont intézetek átutalásai nélkül.

I. Forgalom.*)
2. Táviró. 3. Távbeszélő.

Időszak	Táviró		Távbeszélő									
	Feladott	Kézbesített	Állomások száma ¹⁾					Számított helyi beszélgetések száma ezekben				
			táviratok darabszáma ezekben	a bpesti egység hálózatban	a falur. és 200-nál több előfizetővel bíró hálózatban	a 200-nál kevesebb	összesen	Közvetlen összeköttetések száma	bpesti egység hálózatban	vidéken	összesen	
Az 1930. évben	3.404	3.715	46 601		35.618		82.219	2.212	103.890	—	103.890	
Az 1931. évben	2.599	3.253	47.095		33.840		80.935	2.376	106.946	14.189	121.135	
Az 1932. évben	2.066	2.735	46.884		32.415		79.299	2.196	107.564	13.867	121.431	
Az 1933. évben	1.894	2.576	47.962		31.109		79.071	2.207	107.146	12.801	119.947	
Az 1934. évben	1.873	2.557	53.338		34.354		87.692	2.303	111.898	11.911	123.809	
Az 1935. évben	1.903	2.573	58.339	15.088	18.723		92.150	2.257	121.980	12.944	134.924	
Az 1936. évben	1.947	2.607	63.537	16.699	22.218		102.454	2.155	127.933	14.261	142.194	
Az 1937. évben	²⁾ 2.133	2.820	70.325	18.165	23.290		111.780	2.117	134.885	16.358	151.243	
1936. VIII.	198	254	61.138	15.990	20.254		97.382	1.743	9.292	1.218	10.510	
IX.	182	238	61.663	16.168	20.351		98.182	1.755	9.810	1.209	11.019	
X.	183	242	62.250	16.254	20.375		98.879	1.751	11.014	1.281	12.295	
XI.	155	211	62.742	16.361	19.866		98.969	1.751	11.611	1.332	12.943	
XII.	161	220	63.537	16.699	22.218		102.454	2.155	10.796	1.271	12.067	
1937. I.	140	201	63.951	16.763	22.242		102.956	³⁾ 2.155	10.742	1.266	12.008	
II.	135	188	64.393	16.917	22.375		103.685	2.155	11.378	3.111	12.689	
III.	159	218	64.846	17.004	22.510		104.360	2.155	10.440	1.210	11.650	
IV.	154	212	65 100	17.076	22.599		104.775	2.155	11.371	1.337	12.708	
V.	186	244	65.348	17.158	22.798		105.304	2.025	12.007	1.353	13.360	
VI.	187	246	66.142	17.484	22.822		106.448	2.027	11.772	1.385	13.157	
VII.	200	262	67.103	17.562	22.411		107.076	2.041	10.887	1.352	12.239	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:	2.040	2.736	—	—	—	—	—	—	131.120	15.525	146.645	
1937. VIII.	220	278	67.445	17.678	22.614		107.737	2.053	10.039	1.341	11.380	
IX.	191	251	68.280	17.775	22.780		108.835	2.055	10.664	1.364	12.028	
X.	191	257	68.901	17.922	22.942		109.765	2.065	11.822	1.440	13.262	
XI.	173	229	69.588	18.062	23.083		110.733	2.115	12.185	1.446	13.631	
XII.	174	234	70.325	18.165	23.290		111.780	2.117	11.640	1.423	13.063	
1938. I.	152	212	70.853	18.469	23.223		112.545	2.133	11.986	1.486	13.472	
II.	144	199	71.383	18.566	23.380		113.329	2.139	11.650	1.437	13.087	
III.	166	226	71.832	18.882	23.306		114.020	2.141	10.916	1.329	12.245	
IV.	167	224	72.141	18.952	23.421		114.514	2.139	12.234	1.470	13.704	
V.	190	252	72.407	19.028	23.552		114.987	2.118	11.668	1.397	13.065	
VI.	204	263	73.122	19.111	23.743		115.976	2.099	12.144	1.515	13.659	
VII.	208	268	73.193	19.188	23.993		116.374	2.107	11.521	1.514	13.035	
1937. VIII.—1938. VII. összesen:	2.180	2.893	—	—	—	—	—	—	138.469	17.162	155.631	
1937. I.—VII.	1.161	1.571	—	—	—	—	—	—	78.577	9.234	87.811	
1938. I.—VII.	1.231	1.644	—	—	—	—	—	—	82.119	10.148	92.267	
Összehasonlítások	1938. VII. havában	szám-szerüleg	+ 8	+ 6	+6.090	+1.626	+1.582	+9.298	+ 66	+ 634	+ 162	+ 796
	1937. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 4'0	+ 2'3	+ 9'1	+ 9'2	+ 7'0	+ 8'7	+ 3'2	+ 5'8	+ 12'0	+ 6'5
	1937. VIII.—1938. VII. időszakban	szám-szerüleg	+ 140	+ 157	—	—	—	—	—	+7.349	+1.637	+ 8.986
	1936. VIII.—1937. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 6'9	+ 5'7	—	—	—	—	—	+ 5'6	+ 10'5	+ 6'1
	1938. I.—VII. időszakban 1937. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám-szerüleg	+ 70	+ 73	—	—	—	—	—	+3.542	+ 914	+ 4.456
		%-ban	+ 6'0	+ 4'6	—	—	—	—	—	+ 4'5	+ 9'9	+ 5'1

*) Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

¹⁾ Csak az üzemben levő előfizetői állomások.

²⁾ Vasuti táviróhivatalok forgalmával együtt.

³⁾ 1936. decemberétől az összes nyilvántartott távbeszélő állomások.

I. Forgalom. *)

3. Távfeszélő. 4. Rádió,

Időszak		T á v b e s z é l ő							Rádió			
		Köz- pon- tok száma	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma			
			távolsági beszélgetések száma ezrekben	bpesti egységes hálózatban	vidé- ken	össz- szesen	a bpesti egységes hálózatban	vidé- ken	össz- szesen	Buda- pesten	vidé- ken	össz- szesen
Az 1930. évben		1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909	
Az 1931. évben		1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032	
Az 1932. évben		1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976	
Az 1933. évben		1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179	
Az 1934. évben		1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117	
Az 1935. évben		1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907	
Az 1936. évben		1.550	1.287	2.972	4.259	1.206	2.932	4.138	127.540	237.814	365.354	
Az 1937. évben		1.613	1.346	3.365	4.711	1.267	3.327	4.594	134.465	249.040	383.505	
1936.	VIII.	1.552	121	296	417	114	291	405	123.486	230.970	354.456	
	IX.	1.555	120	290	410	116	285	401	123.548	231.048	354.596	
	X.	1.557	120	295	415	113	293	406	124.590	232.464	357.054	
	XI.	1.557	114	262	376	109	259	368	126.230	235.113	361.343	
1937.	XII.	1.550	108	249	357	101	250	351	127.540	237.814	365.354	
	I.	1.550	101	237	338	93	237	330	129.593	241.605	371.198	
	II.	1.550	102	224	326	94	221	315	130.553	243.611	374.168	
	III.	1.551	96	240	336	90	238	328	131.388	244.700	376.084	
	IV.	1.556	107	246	353	98	245	343	131.629	244.940	376.569	
	V.	1.558	110	262	372	104	256	360	131.946	244.617	376.563	
	VI.	1.561	114	276	390	113	273	381	130.785	242.966	373.751	
	VII.	1.559	122	311	433	114	307	421	130.448	241.833	372.281	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		—	1.335	3.188	4.523	1.259	3.155	4.414	—	—	—	
1937.	VIII.	1.563	123	325	448	115	315	433	129.734	241.553	371.287	
	IX.	1.566	125	317	442	119	313	432	130.117	242.123	372.240	
	X.	1.569	121	328	449	117	323	440	131.190	243.529	374.719	
	XI.	1.570	114	303	417	108	303	411	132.710	246.087	378.797	
1938.	XII.	1.613	110	294	404	101	295	396	134.465	249.040	383.505	
	I.	1.614	108	283	391	97	285	382	136.708	252.348	389.056	
	II.	1.618	106	260	366	94	260	354	137.719	254.532	392.251	
	III.	1.618	103	286	389	94	284	378	138.741	255.970	394.711	
	IV.	1.619	116	289	405	107	291	398	139.141	256.551	395.692	
	V.	1.622	107	306	413	100	301	401	139.135	257.085	396.220	
	VI.	1.627	123	332	455	119	326	445	138.880	256.295	395.175	
	VII.	1.629	134	380	514	124	376	500	138.136	255.354	393.490	
1937. VIII.—1938. VII. összesen:		—	1.390	3.703	5.093	1.295	3.675	4.970	—	—	—	
1937. I.—VII.		—	752	1.796	2.548	706	1.777	2.483	—	—	—	
1938. I.—VII.		—	797	2.136	2.933	735	2.123	2.858	—	—	—	
Összehasonlítások	1938. VII. havában	szám- szerűleg	+ 70	+ 12	+ 69	+ 81	+ 10	+ 69	+ 79	+7.688	+13.521	+21.209
	1937. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 45	+ 98	+ 22.2	+ 18.7	+ 8.8	+ 22.5	+ 18.8	+ 5.9	+ 5.6	+ 5.7
	1937. VIII.—1938. VII. időszakban	szám- szerűleg	—	+ 55	+ 515	+ 570	+ 36	+ 520	+ 556	—	—	—
	1936. VIII.—1937. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	—	+ 4.1	+ 16.2	+ 12.6	+ 2.8	+ 16.5	+ 12.6	—	—	—
1938. I.—VII. időszakban 1937. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	—	+ 45	+ 340	+ 385	+ 29	+ 346	+ 375	—	—	—	
	%-ban	—	+ 6.0	+ 18.9	+ 15.1	+ 4.1	+ 19.5	+ 15.1	—	—	—	

*) Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben.*)

Időszak	Kincstári postahivataloknál:					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél:										
	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes						
	munkaegységek száma															
ezrekben					ezrekben	%-ban	ezrekben					ezrekben	%-ban			
Az 1930. évben	186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7				
Az 1931. évben	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3				
Az 1932. évben	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1				
Az 1933. évben	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4				
Az 1934. évben	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7				
Az 1935. évben	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0				
Az 1936. évben	137.907	17.822	114.310	7.804	277.843	71.6	79.933	7.327	18.430	4.251	109.941	28.4				
Az 1937. évben	143.639	19.595	121.662	8.216	293.112	71.1	85.416	8.007	21.218	4.386	119.027	28.9				
1936. VIII.	10.808	1.803	8.958	643	22.212	70.2	6.600	760	1.726	350	9.436	29.8				
IX.	11.643	1.688	9.278	644	23.253	70.6	6.958	679	1.713	349	9.699	29.4				
X.	13.224	1.696	10.010	649	25.579	70.3	7.960	698	1.782	351	10.791	29.7				
XI.	11.539	1.449	10.301	657	23.946	71.9	6.810	595	1.601	355	9.361	28.1				
XII.	14.228	1.531	9.713	664	26.136	70.8	8.253	593	1.568	358	10.772	29.2				
1937. I.	11.031	1.360	9.580	674	22.645	72.0	6.366	551	1.530	365	8.812	28.0				
II.	10.880	1.274	9.975	679	22.808	72.6	6.260	517	1.456	369	8.602	27.4				
III.	11.941	1.493	9.339	682	23.455	71.5	6.784	607	1.565	371	9.327	28.5				
IV.	11.308	1.456	10.066	685	23.515	72.2	6.544	576	1.575	369	9.064	27.8				
V.	11.208	1.677	10.506	686	24.077	72.1	6.568	678	1.681	368	9.295	27.9				
VI.	11.708	1.718	10.473	681	24.580	71.8	6.830	694	1.751	366	9.641	28.2				
VII.	12.144	1.840	10.042	679	24.705	70.0	7.563	778	1.893	363	10.597	30.0				
1936. VIII.—1937. VII. összesen:	141.662	18.985	118.241	8.023	286.911	71.3	83.496	7.726	19.841	4.334	115.397	28.7				
1937. VIII.	11.029	1.981	9.619	677	23.306	69.8	6.898	837	1.967	363	10.065	30.2				
IX.	12.062	1.778	10.003	679	24.522	70.3	7.245	747	1.993	363	10.348	29.7				
X.	13.308	1.781	10.722	684	26.495	70.0	8.227	728	2.041	365	11.361	30.0				
XI.	12.293	1.592	10.848	691	25.424	71.6	7.415	650	1.916	370	10.351	28.9				
XII.	14.727	1.645	10.489	719	27.580	70.5	8.716	644	1.850	354	11.564	29.5				
1938. I.	11.783	1.423	10.670	730	24.606	72.1	6.742	599	1.819	359	9.519	27.9				
II.	11.272	1.346	10.404	735	23.757	72.1	6.572	552	1.707	363	9.194	27.9				
III.	12.057	1.539	9.891	740	24.227	71.2	6.916	633	1.866	365	9.780	28.8				
IV.	12.562	1.519	10.890	742	25.713	71.0	7.604	639	1.866	366	10.475	29.0				
V.	11.596	1.719	10.474	742	24.531	71.5	6.691	698	2.036	367	9.792	28.5				
VI.	11.393	1.833	11.012	741	24.979	71.6	6.761	749	2.029	365	9.904	28.4				
VII.	12.141	1.884	10.788	737	25.550	70.1	7.398	826	2.314	365	10.903	29.9				
1937. VIII.—1938. VII. összesen:	146.223	20.040	125.810	8.617	300.690	70.9	87.185	8.302	23.404	4.365	123.256	29.1				
1937. I.—VII.	80.220	10.818	69.981	4.766	165.785	71.7	46.915	4.401	11.451	2.571	65.338	28.3				
1938. I.—VII.	82.804	11.263	74.129	5.167	173.363	71.4	48.684	4.696	13.637	2.550	69.567	28.6				
Összehasonlítások	1938. VII. havában	szám-szerűleg	—	3	+ 44	+ 746	+ 58	+ 845	—	—	165	+ 48	+ 421	+ 2	+ 306	—
	1937. VII. havához képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	—	0.02	+ 2.4	+ 7.4	+ 8.5	+ 3.4	—	—	2.2	+ 6.2	+ 22.2	+ 0.6	+ 2.9	—
	1937. VIII.—1938. VII. időszakban.	szám-szerűleg	+ 4.561	+ 1.055	+ 7.569	+ 594	+ 13.779	—	+ 3.689	+ 576	+ 3.563	+ 31	+ 7.859	—	—	—
	1936. VIII.—1937. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	+ 3.2	+ 5.6	+ 6.4	+ 7.4	+ 4.8	—	+ 4.4	+ 7.4	+ 18.0	+ 0.7	+ 6.8	—	—	—
1938. I.—VII. időszakban, 1937. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám-szerűleg	+ 2.584	+ 445	+ 4.148	+ 401	+ 7.578	—	+ 1.769	+ 295	+ 2.186	—	21	+ 4.229	—	—	
	%-ban	+ 3.2	+ 4.1	+ 5.9	+ 8.4	+ 4.6	—	+ 3.8	+ 6.7	+ 19.1	—	0.8	+ 6.5	—	—	

*) Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben.*)

Időszak		Összes postai szerveknél:									
		Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes	
		munkaegységek száma									
		ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban
Az 1930. évben		285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520	
Az 1931. évben		242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003	
Az 1932. évben		206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839	
Az 1933. évben		198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054	
Az 1934. évben		202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375	
Az 1935. évben		206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090	
Az 1936. évben		217.840	56.2	25.149	6.5	132.740	34.2	12.055	3.1	387.784	
Az 1937. évben		229.055	55.6	27.602	6.7	142.880	34.7	12.602	3.0	412.139	
1936.	VIII.	17.408	55.0	2.563	8.1	10.684	33.8	993	3.1	31.648	
	IX.	18.601	56.4	2.367	7.2	10.991	33.4	993	3.0	32.952	
	X.	21.184	58.3	2.394	6.6	11.792	32.4	1.000	2.7	36.370	
	XI.	18.349	55.1	2.044	6.1	11.902	35.7	1.012	3.1	33.307	
	XII.	22.481	60.9	2.124	5.7	11.281	30.6	1.022	2.8	36.908	
	1937.	I.	17.397	55.3	1.911	6.1	11.110	35.3	1.039	3.3	31.457
		II.	17.140	54.6	1.791	5.7	11.431	36.4	1.048	3.3	31.410
		III.	18.725	57.1	2.100	6.4	10.904	33.3	1.053	3.2	32.782
IV.		17.852	54.8	2.032	6.3	11.641	35.7	1.054	3.2	32.579	
V.		17.776	53.2	2.355	7.1	12.187	36.6	1.054	3.1	33.372	
VI.		18.538	54.2	2.412	7.0	12.224	35.7	1.047	3.1	34.221	
VII.		19.707	55.8	2.618	7.4	11.935	33.8	1.042	3.0	35.302	
1936. VIII.—1937. VII. összesen:		225.158	56.0	26.711	6.6	138.082	34.3	12.357	3.1	402.308	
1937.	VIII.	17.927	53.7	2.818	8.5	11.586	34.7	1.040	3.1	33.371	
	IX.	19.307	55.4	2.525	7.2	11.996	34.4	1.042	3.0	34.870	
	X.	21.535	56.9	2.509	6.6	12.763	33.7	1.049	2.8	37.856	
	XI.	19.708	55.1	2.242	6.2	12.764	35.7	1.061	3.0	35.775	
	XII.	23.443	60.0	2.289	5.8	12.339	31.5	1.073	2.7	39.144	
	1938.	I.	18.525	54.3	2.022	5.9	12.489	36.6	1.089	3.2	34.125
		II.	17.844	54.2	1.898	5.8	12.111	36.7	1.098	3.3	32.951
		III.	18.973	55.8	2.172	6.4	11.757	34.6	1.105	3.2	34.007
IV.		20.166	55.7	2.158	6.0	12.756	35.2	1.108	3.1	36.188	
V.		18.287	53.3	2.417	7.0	12.510	36.5	1.109	3.2	34.323	
VI.		18.154	52.0	2.582	7.4	13.041	37.4	1.106	3.2	34.883	
VII.		19.539	53.6	2.710	7.4	13.102	36.0	1.102	3.0	36.453	
1937. VIII.—1938. VII. összesen:		233.408	55.0	28.342	6.7	149.214	35.2	12.982	3.1	423.946	
1937. I.—VII.		127.135	55.0	15.219	6.6	81.432	35.2	7.337	3.2	231.123	
1938. I.—VII.		131.488	54.1	15.959	6.6	87.766	36.1	7.717	3.2	242.930	
Összehasonlítások	1938. VII. havában 1937. VII. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	— 168	— + 92	— + 1.167	— + 60	— + 1.151				
		%-ban	— 0.8	— + 3.5	— + 9.8	— + 5.8	— + 3.3				
	1937. VIII.—1938. VII. időszakban	szám- szerüleg	+ 8.250	— + 1.631	— + 11.132	— + 625	— + 21.638				
	1936. VIII.—1937. VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 3.7	— + 6.1	— + 8.1	— + 5.0	— + 5.4				
	1938. I.—VII. időszakban 1937. I.—VII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	+ 4.353	— + 740	— + 6.334	— + 380	— + 11.807				
		%-ban	+ 3.4	— + 4.9	— + 7.8	— + 5.2	— + 5.1				

* Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

A rádióengedélyesek száma az előző év júliusához képest 21.209 engedéllyel, vagyis 5·7%-kal emelkedett, a folyó évi júliusi létszámhoz pedig 1685 engedéllyel, vagyis 0·4%-kal csökkent. A csökkenés valamivel erősebb, mint amilyen a múlt év júliusában volt (—1470 engedélyes). Az egyes igazgatósági kerületeket tekintve, a legerősebb csökkenés a debreceni igazgatósági kerületben mutatkozik (0·9%), ezt követi a pécsi és a szegedi igazgatósági kerület 0·5%-os, majd a budapesti igazgatósági kerület 0·3%-os csökkenéssel. A soproni kerület rádióelőfizetőinek száma mindössze 10 engedéllyel, vagyis 0·03%-kal esett.

2. A forgalom munkaegységekben.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, mint-hogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ebben a darabszámban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembe vételével értékeltünk. Az értékelés mérőeszköze a munkaegység. A közös nevezőre, a munkaegységre hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. A közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük, azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak.

A munkaegységekben kifejezett forgalom az előző év júliusához képest mindössze 3·3%-kal emelkedett. Az egyes üzletágak szerint: a postai üzletág forgalma 0·8%-kal csökkent, míg a táviróforgalom 3·5, a rádió 5·8 és a távbeszélőforgalom 9·8%-kal emelkedett. A postai munkaegységek kisebb mérvű csökkenésének magyarázatát a forgalomnál már megadtuk.

A munkaegységek számát kincstári és postamesteri hivatalok szerinti részletezéssel feltüntető táblázat adatai szerint a postamesteri hivataloknál a rádió-munkaegységek száma csak 0·6%-kal, míg a kincstári postahivataloknál 8·5%-kal emelkedett. A postamesteri hivatalok rádió-munkaegységeinek kisebbmértvű emelkedése annak a következménye, hogy a Kispest I. sz. postahivatal 1937. december óta nem a postamesteri, hanem a kincstári postahivatalok között szerepel. A valóságban a rádió-munkaegységek száma a postamesteri hivataloknál nagyobb mértékben emelkedett, a kincstári postahivataloknál viszont nem volt olyan mérvű, amint ezt a táblázat adatai mutatják.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

24. Új lakóhelyre átköltözött rádióengedélyes köteles-e új lakóhelyén a rádióüzembentartására kérelmet beadni?

Nem!

A rádiórendelet végrehajtása tárgyában kiadott 14.246/1927. K. M. számú rendelet erre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz. Rádióengedélyes lakóhelyváltásánál az alábbi előírások vannak érvényben:

Az esetben, ha a rádió vevőberendezés engedélyese állandó tartózkodásra más lakóhelyre (más postahivatal kézbesítő kerületébe) költözik át, az engedélyes ezt a körülményt az előfizetési nyugták besze-

dését végző hivatalnál bejelenteni tartozik.

A hivatal akár az engedélyes bejelentése, akár pedig egyéb értesülés alapján szerez tudomást a végleges lakóhely változtatásról, köteles erről a díjak nyilvántartása, beszedése és ellenőrzése céljából a hivatalnál őrzött kartotéklap másolatának egyidejű megküldése, továbbá az új címadatoknak és annak közlése mellett, hogy a díjak meddig lettek kiegyenlítve, illetőleg az engedélyes terhére felszámítva, az engedélyes új lakóhelyén az előfizetési díjak beszedésével megbízott postahivaltal késedelem nélkül értesíteni.

Az engedélyes új lakóhelyén lévő pos-

tahivatal az értesítés és a megküldött kartotéklap alapján az engedélyes részére a még felhasználatlan legkisebb sorszámú engedély-nyomatványon (1102. számú) új engedélyt állít ki. Ezekután az átköltözött engedélyest a hivatal épügy nyilvántartásba veszi, mint az új engedélyeseket s erről a nyilvántartás számának közlése mellett a kartotéklap-másolatot megküldő hivatalt értesíteni kell.

A fentemlítettekben önként következik, hogy új lakóhelyre átköltözött engedélyestől a rádió üzembentartására vonatkozólag kérelmet bekívánni nem kell. Azokat az adatokat, amelyek a kartotéklap-másolaton nincsenek feltüntetve, az engedélyestől szóbeli érdeklődés útján kell beszerezni. (Beküldött kérdés.)

25. Nyomatványként feladott képeslevelezőlap alakú, de a levelezőlap feltételeinek meg nem felelő küldeményre öt üdvözlő szót lehet-e írni?

Nem!

A Postaüzleti Szabályzat 32. §. 2/d. pontjában foglaltak szerint „öt szóból álló üdvözlést képeslevelezőlapokon, névjegyeken, továbbá karácsonyi és újévi üdvözlő kártyákon lehet feltüntetni”. Az idézett rendelkezést tehát nem minden képeslapra, hanem csakis a levelezőlap feltételeinek megfelelő képeslevelezőlapokra lehet alkalmazni. Éppen ezért öt szóból álló üdvözlést nem lehet írni a nyomatványként feladott azokra a képeslapokra, amelyek a levelezőlapokra előírt üzletszabályzati feltételeknek nem felelnek meg. Így pl. nem lehet öt üdvözlő szót írni a nyomatványként feladott olyan képeslapra, amelynek képes oldalán az e célra vágott nyílásban összehajtogatott képsorozat van az egyik végén a levelezőlap törzséhez erősítve. Hasonlóképpen nem lehet 5 üdvözlő szót írni a nyomatványként feladott olyan képeslapokra, amelyek levelezőlapokra előírt méreteknél vagy alaknak nem felelnek meg stb. (107.429/IV—4. 1938. K. K. M. sz.)

26. Dióbél (a dió héja nélkül) filléres csomagként postára adható-e?

Igen!

A Csomagdíjszabás 23. §-ában foglaltak szerint a „Filléres” csomagok az aszalt és déligyümölcs kivételével bármilyen egyéb gyümölcsöt tartalmazhatnak, ideértve a diót, mogyorót, mandulát, áfonyát, vadrózsabogyót és gesztenyét is. Az idézett rendelkezés olyan megszorítást, hogy a dió filléres csomagban csak héjában szállítható, nem tartalmaz. Éppen ezért a diót filléres csomagként akár héjában, akár

anélkül, postára lehet adni. (85.014/1938—IV. 4. sz. rendelet.)

27. Géprással előállított különböző címeket tartalmazó címlapokat (címlapokat, címszalagokat) nyitott borítékban üzleti papírként postára lehet-e adni?

Igen!

Az A. 1. Szab. 30. §. 1. pontjában foglaltak szerint üzletipapírnak kell tekinteni minden nem személyes és aktuális levelezés jellegű egészen vagy részben (kézzel vagy írógéppel) írt iratot és okiratot. Mint-hogy a címlapokat (címszalagokat) önmagukban személyes és aktuális közléseknek nem lehet tekinteni, azokat üzleti papírként kell elfogadni.

Megjegyezzük, hogy ha a címlapokat valamely hírlapterjesztő vállalatnak küldik, az egyes címszalagokat tartalmazó kötegekre a vonatkozó hírlapnak vagy folyóiratnak a nevét is fel lehet írni, mert az idézett §. 2. pontja értelmében az üzleti papírokba a küldemény hovátartozására és céljaira vonatkozó feljegyzéseket be lehet írni. (104.180/1938—IV. 4. sz. rendelet.)

28. Az utalvány-sommázatok jegyzet rovatán jelezni kell-e azt, hogy munkaszünetes ünnepnapokon utalványszolgálat nincs?

Nem kell!

Az utalvány-sommázatokon a kelet rovatban az egyes napok előnyomatva nincsenek, tehát az utalvány-sommázatokba bejegyzéseket csakis azokon a napokon kell írni, amikor a hivatalnál utalvány be-, illetőleg kifizetés van. (A. 2. Szab. 46. §. 6. pont, illetőleg A. 3. Szab. 95. §. 18. pont.) (Beküldött kérdés—)

29. Nemzetközi forgalomban nyomtatványként postára adott lapfejekhez vagy a folyóiratok kitéptt címlapjaihoz számlákat lehet-e csatolni?

Nem!

Az A. 1. Szab. 32. §. 3. c) pontjában foglaltak szerint „mind a belföldi, mind a külföldi forgalomban könyvekhez, röpiratokhoz, folyóiratokhoz, fényképekhez, metszetekhez, zeneművekhez és általában bármely nyomtatás, metszet, könyomás vagy autográfia útján előállított irodalmi vagy művészeti termékhez az elküldött tárgyra vonatkozó csak lényeges adatokat tartalmazó nyitott számla csatolható”. Az idézett rendelkezésből nyilvánvaló, hogy a számlákat csakis olyan nyomtatvány küldeményekhez lehet csatolni, amelyek teljes példányú hírlapokat, folyóiratokat tartalmaznak. Minthogy a hírlapokból kivágott lapfejek, illetőleg a folyóiratok bo-

ritéklapjai nem hírlapok, illetőleg folyóiratok, a nyomtatványként feladott ezekhez a küldeményekhez számlákat nem lehet csatolni. Az ilyen küldeményeket mint

nyomtatványt és üzleti papírt tartalmazó küldeményeket, egybecsomagolt küldeményeknek kell tekinteni, illetőleg díjazni. (104.044/1938—IV. 4. sz.)

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Amerikai Egyesült Államok.

A közelmúltban lejárt a „Newyorki posta- és hírlapközvetítő társaság” engedélykiratának érvénye, amelynek alapján ez a társaság eddig a levélpostai küldemények és hírlapok szállításáról a kiterjedt newyorki légnyomós csőposta-hálózat segítségével gondoskodott. A szerződés értelmében a csőposta-társaság összes felszerelése most a postaintézetre szállott át. A társaság 112 alkalmazottját a posta szintén átvette. A változás következtében ezek a magánalkalmazottak postaal alkalmazottakká lettek és ennek folytán heti munkaidejük jelentősen csökkent: az előbbi 60 munkóra helyett ezután hetenkint csak negyvenet kötelesek teljesíteni. (P. N. 1938:5)

*

A világ legnagyobb postahivatala Csikágóban van. A hivatal szépen tagolt, hatalmas épülete 61 m magas, hossza 245, szélessége 107 m. Ebben az óriási vasbeton tömbben természetesen a postahivatalon kívül más hivatalok is helyet kaptak: így a kerületi postaigazgatóság, a mozgópostatöbbség, sőt az állami közigazgatási egyéb ágazatainak néhány szerve is. Az épület alatt húzódnak az Union pályaudvar vágányai, tehát a postahivatal közlekedési szempontból is kitűnő fekvésű. Az épületet 1934-ben fejezték be. Építkezés közben és a hivatal felszerelésénél alkalmazták mindazt a vívmányt, amit a postaszolgálat gépesítése terén eddig el lehetett érni. A gépberendezések időközben kisebb változtatásokon mentek keresztül, de általában nagyon jól beváltak. A hivatalnak több, mint 1.100 villamos motorja, 51 felvonója, összesen 40 km hosszú küldeményeket szállító futószalagja, valamint igen sok egyenes és hajlott pályájú csúszdája van. Az összesen 800 m hosszú rakodószegegy mellől naponta 5.000 gépkocsit lehet indítani. A földszint; hatalmas felvevőcsarnokba az épület homlokzatának teljes hosszában végighúzódo lépcsőkön át vezet az út. Érdekes, hogy valamennyi felvevő munkahely rácsozattal van ellátva, a nálunk is

meghonosodott nyílt, bankszerű kiképzést nem alkalmazták.

A felvevőcsarnok a maga óriási méreteivel építészetileg rendkívül lenyűgöző, méltóságteljes hatású. Körben a falakon széles fémkeretbe foglalt, beüvegezett és hátulról, a falbasüllyesztett világítótestekkel átvilágított feliratok, útbaigazítások és hirdetések könnyítik meg az eligazodást, vagy hívják fel a közönség figyelmét a posta egy-egy különleges szolgáltatására.

Az egész épület ragyog a tisztaságtól. A jó világításra különösen nagy gondot fordítanak. A nagy csarnokban állandóan felfegyverzett postaal alkalmazott őröködi. A hivatal évenként mintegy 32 millió dollár értékű értékcikket ad el. A postánmaradó küldemények osztályán naponta átlag 2.500 ember fordul meg. A földszinti csomagfelvételtől önműködő berendezés szállítja a csomagokat a 7. emeleti szétosztó és továbbító helyiségbe. Az ugyanitt elhelyezett csikágói postatakarépképző központ bevétoinek száma mintegy 200.000, a betétek összege közel 100 millió dollár.

A második emeleten van az utalványosztály és az ajánlott küldemények osztálya. Az utalványosztály évenként átlag 38 millió darab be- és kifizetett utalványt dolgoz fel, amelyeknek az összege mintegy 260 millió dollár. Az ajánlott küldemények osztályán évenként 3,25 millió darab levélpostai küldemény fordul meg. Ugyancsak erről az emeletről indítják a gépkocsijáratokat. A gépkocsik erősen emelkedő lejtőkön jutnak a hosszú rakodószegek mellé. Az összes bejáratoknál az épületőrség fegyveres tagjai őrködnek. Értékküldemények szállítására itt is, mint minden nagyobb amerikai városban pánclózott gépkocsikat használnak.

A harmadik emeletet a háziyomlata és a hírlapfelvételi osztály, a negyediket pedig a hivatalvezető, a főnöki irodák és az étkezdé helyiségei foglalják el. Az étkezdé hatalmas termei éjjel-nappal a postaszolgálat rendezésére állanak. A 100 ki szolgáló egyidőben 1600 vendéget tud ellátni. Az ötödik emeleten van a levél- és csomagkézbesítő osztály. Az arányok jel-

lemzésére elég megemlíteni, hogy az osztály naponta 75.000 csomagot kézbesít. Nagyobb cégek fiók-, illetőleg raktárberlet útján jutnak köldeményeikhez.

A 6. emeleten történik a csomagok indítása. Érdekes, hogy a felvett csomagok 95%-át zsákban szállítják a rendeltetési hivatalhoz. Az osztály naponta 2 millió csomagot is fel tud dolgozni. A 7. emeleten végzik a belföldi csomagirányítás, illetőleg szétosztás teendőit. A gépi berendezések óránként 102.000 darab csomag teljesítményre vannak méretezve. Az ugyanitt elhelyezett külföldi rovatolás naponként 68.000 levélpostai és 35.000 csomagküldeményt dolgoz fel.

Az egész 8. emeletet a levéltovábbító osztály foglalja el. A begyűjtött levélanyag rendezése 50 asztalon történik. Az állító asztalok részint önműködő gépi berendezéssel vannak ellátva. A küldemények lebélyegzése gépiével történik. Az 59 bélyegzőgép összes teljesítménye óránként 32.000 levél és levelezőlap. Az osztály naponta átlag 4 millió levélpostai küldeményt dolgoz fel. A napi teljesítmény 65%-a 16 óra 30 és 20 óra 30 perc közé esik. Az anyag gyors továbbítására nagy gondot fordítanak. Lebélyegzés után egy órával egyetlen levél vagy levelezőlap sem heverhet beosztatlanul. A beosztászekrények acélból készültek. A fiókok ürités-kézzel történik. A kiemelés megkönnyítése céljából a fiókok feneke hosszanti irányban nyílással van ellátva. A beosztás közben esetleg előkerülő lebélyegzetlen küldeményekre ragasztott bélyegeket az irányító alkalmazott nem ceruza áthúzással értékteleníti, hanem erre a célra kis, fcs-tékhengerrel kapcsolatos acélgörgő szorgál, amellyel minden irányító munkahely fel van szerelve. (D. P. 1938:31.)

Lengyelország.

A postavezérigazgatóság legutóbbi rendelete értelmében a lengyel posta nem szállítja és nem kézbesíti a jövőben azokat a tréfás levelezőlapokat, amelyeket évenként április elseje körül szoktak feladni, ha azok bárkire nézve is sértő képpel vagy felirattal vannak ellátva. (P. N. 1938: 5.)

Nagybritannia.

Az angol posta az 1939. év márciusával végződő folyó költségvetési évre összesen 76.802.000 font kiadást irányzott elő, ami az elmúlt költségvetési év kiadásait 3.574.000 fonttal haladja túl. Az előirányzott kiadásokból 38.066.000 font esik személyi járandóságokra, 1.573.000 fonttal több, mint az előző évben. A személyi kiadások emelkedésének oka egyrészt a lét-

szám szaporításban (276.227 az előző évi 258.043 fővel szemben), másrészt abban rejlik, hogy a folyó költségvetési évben a túlnyomóan hetenkint fizetett személyzet 53 ízben kap fizetést. (P. N. 1938:5.)

*

Az angol posta közigazgatási ágazata a legújabb időkig erősen központosított volt, aminek a hátrányai egyre kivívóbban mutatkoztak. A már elodázhatalan átszervezési munkálatok előkészítésére bizottságot küldtek ki, amelynek javaslatára 1936-ban kísérletképpen egyelőre két kerületi postavezérigazgatóságot állítottak fel. Az újítás beavált, úgyhogy további hat igazgatósági kerület szervezését vették tervbe. Az átszervezés végrehajtása fokozatosan történik; a tervezet szerint évenként két új kerületi igazgatóság kezd meg működését.

A kerületi igazgatóságok nagyfokú önállóságot élveznek, hatáskörük jóval tágabb mint a mi kerületi igazgatóságainké. Így minden igazgatóságnak saját költségvetése van, melynek keretein belül önállóan gazdálkodik. Határozatai — ritka kivétellel — nem szorulnak a vezérigazgatóság jóváhagyására. A kerületi igazgatóság vezetője mellett az egyes szolgálati ágak vezető tisztviselőiből alakult „kerületi igazgatótanács” működik, mint véleményező szerv. Az egyéni felelősség elvére azonban ez a körülmény nincs befolyással; az igazgatóság vezetője kerülete összes pénzügyeiért saját személyében felelős.

Az átszervezési munkálatokat előkészítő bizottság jelentése, valamint az eddigi tapasztalatok szerint a vázolt rendszer az eddiginél költségesebb, de egyszerűsödőbb, gyorsabb, hajlékonyabb, mozgékonyabb s így teljesítőképessége is nagyobb. (P. N. 1938:5.)

*

A londoni postavezérigazgatóság épületében számos kilincselküli „varázsajtót” szereltek fel, amelyek még az „Ezeregyéjszaka” jelszóra nyíló ajtajánál is tökéletesebbek. Felnýtásukhoz varázsigeire nincs szükség, mert a közeledő előtt teljesen önműködően kitérülnek. Ezt a hasznos újítást is a sokoldalú fotocella tette lehetővé. A szellemes berendezés a következőképpen működik: az ajtó előtt, a folyosó egyik oldalán van elhelyezve a „villany-szem”, amelyet a folyosó másik oldaláról állandó fénysugár világít meg. Ha most ezt a fénysugarat a folyosón az ajtóhoz közeledő csak pillanatra is megszakítja, a fotocella áramkörébe kapcsolt jelfogó zárja egy motor áramkörét, ami emelénd-szer segítségével az ajtót másodperc alatt feltárja. Bizonyos idő elteltével az emelő az ajtót szabadon engedi, mire a rügök

hatására bezárul, az emelő pedig elfoglatja nyugalmi helyzetét és azt mindaddig megtartja, amíg a fotocellára eső fény-sugarat valaki az ajtóhoz közeledtében ismét megszakítja.

Az ismertetett berendezéssel elsősorban olyan ajtókat szereltek fel, amelyekben át rendszerint csomagokkal megrakodott, vagy kézikocsit toló alkalmazottak közlekednek. Ezáltal nagy időmegtakarítás válik lehetővé. (P. N. 1938:5.)

Németország.

Cimnélküli nyomtatványt és árumintát a német posta a jövőben csakis abban az esetben fogad el zsidó feladóktól, ha a küldemények fedőlapján olyan kikötés áll, hogy azokat zsidó vállalatok között kell szétosztani. A címzettek egyéb csoportjainak megjelölése zsidó feladók részére nincs megengedve. (D. P. 1938:27.)

*

Magyarország kormányzójának augusztus havi németországi látogatásával kapcsolatban a német posta is kivette részét az ünnepi napokból. Nevezetesen augusztus 22-én Kielben alkalmi postahivatalt állított fel a Hindenburg-parton levő Olympia-otthon helyiségeiben.

Berlinben az Unter der Linden-úton és a Vilmos-téren augusztus hó 25-én és 26-án 1—1 guruló postahivatal, a Potsdamer-téren, az Állatkertben és a Vilmos-téren mozgó bélyegárusok és bélyegző munkahelyek gondoskodtak az alkalmi postaforgalom lebonyolításáról.

Augusztus 27-én Nürnbergben a Frauentor-nál egy guruló postahivatal, továbbá a felvonulási útvonal mentén, több mozgó bélyegárusító és bélyegző munkahely felállításával igyekeztek a fokozottabb postai szükségletet kielégíteni.

Az alkalmi és guruló postahivatalok különleges bélyegzőkkel voltak ellátva, amelyek egymástól albetűkkel voltak megkülönböztetve. Közös rajz- és felírásként két kampós kereszt között a koronás magyar címet, a bélyegzés helyét és a következő szöveget viselték: Deutschlandreise Reichsverweser von Horthy“.

Az alkalmi és guruló postahivataloknál, továbbá a bélyegárusító munkahelyeknél bélyegezetlen és lebélyegzett „Führer“ bélyegeket lehetett vásárolni, amelyeket azután kívánatra a most ismertetett különleges alkalmi bélyegzőlenyomattal is ellátták a német posta alkalmazottjai. (Amtsblatt, 1938 : 94.)

Kovács.

*

VEGYES.

A német birodalmi posta újításai a táviratkézbítés és a telefonüzenet közvetítése terén. A német birodalmi postaigazgatás legújabban megszervezte a táviratoknak a birodalmi autó-utakon útban levő címzettek részére való kézbesítését. A táviratkézbítés úgy történik, hogy a feladó a fölvevő postahivatalban pontosan megjelöli az útszakaszt, a kilométerjelzőt, az autó rendszámát és az időpontot, ahol amikor a távirat kézbesítését kívánja. A táviratkihordó motorkerékpáron vízi mágával a táviratot, a megadott időpontnál egy negyedórával korábban megjelenik a feladó részéről megjelölt helyen s mikor az autó ismertető jeleit megpillantja: az autóvezetőnek int, hogy álljon meg! Mikor az autó előtte megállt: a táviratot szabályszerűen kézbesíti.

Ehhez járul még az az újítás is, mely szerint a birodalmi autóutakon föllállított benzinkutaknál távbeszélőkészülék áll az utas rendelkezésére. A telefonüzenetek közvetítése úgy történik, hogy az üzenetet fölvevő távbeszélőhivatal fölhívja a kívánt benzinkutat, ahol az autó-út szélén erre a célra föllállított nagy fekete táblára messziről láthatóan fölírja: „Telefonüzenet a rendszámú autó részére!“ Az autó vezetője már messziről észreveszi, hogy ott telefonüzenet várja. Néhány perc alatt helyreáll az összeköttetés a benzinkút és a föl hívó távbeszélőhivatal közt, mely azután az üzenetet a címzett részére közvetíti.

A német birodalmi autóutak egyszerű berendezése és nagykiterjedésű hálózata teszi lehetővé ezeknek a valóban úttörő újításoknak megvalósítását.

Csillay Kálmán.

TÁVBESZÉLŐ.

A Távbeszélő Nemzetközi Tanácsadó Bizottság (CCIF) XII-ik, Kairóban tartott teljes ülésén többek között elhatározta, hogy az európai gyorstávbeszélő szolgálat kérdését tanulmányoztatni fogja.

Ez a határozat a nemzetközi távbeszélő új korszakának a kezdetét jelenti. Az 1885. évtől 1925-ig tartó első korszakban fokozatosan épültek ki a hálózatok és az országok közötti távbeszélő viszonylatok. E 40 év alatt a távbeszélő-összeköttetéseket többkevesebb várakozási idővel létesítették.

Az 1925. évben kezdődött a második korszak, amikor a nagytávolságú szárazföldi és tengeri kábelek fektetése révén, az európai távbeszélőhálózat óriási fejlődése következett be. Az áramkörök képzésére vonatkozó kérdések, az átvitel kérdései, az erősítők alkalmazása, stb. tudományos jel-

legű feladatokká váltak. A várakozási időket — ha lehetséges volt, — legalább is a legfontosabb viszonylatokban megfelelően leszorították.

Az 1940. évre tervezett gyorstávbeszélő-szolgálattal, amelyben a hívót nem kell felsengetni, kezdődik majd a harmadik korszak. A folytatandó tanulmány kapcsán a C. C. I. F. 6. és 7. számú előadói bizottsága (kezelési, tarifális és üzemi ügyek bizottsága) az alábbi kérdésekkel foglalkozott:

1. A nemzetközi gyorstávbeszélőforgalom szempontjából milyen legyen a távbeszélőközpontok, főként a nemzetközi kicserélő hivatalok legelőnyösebb kezelési rendje?

Ez a kezelési rend elsősorban a gyorstávbeszélő-szolgálat megszervezésétől függne, amelynél a helyi viszonyokra is tekintettel kell lenni. Be lehet-e illeszteni ezt a belföldi gyorstávbeszélő-szolgálatba, vagy pedig külön kell azt megszervezni? A kezelők közvetlenül kapcsolhatják-e a kért vonalakat a multiplikációs váltón, vagy pedig csak közvetítő párhuzamos munkahelyen keresztül kaphatnák meg a kívánt vonalakat? Az előfizetők hívására való azonnali jelentkezés biztosítása céljából olyan kezelési rendszert kellene megállapítani, hogy a kezelők egymást kölcsönösen támogathassák. Mindezeket a kérdéseket könnyen meg lehet oldani és nem jelentenek új feladatokat.

Ami nehézséget fog okozni, az az összeköttetéseknek azonnali, vagyis visszahívás nélkül történő kapcsolása esetében, a hívó azonosítása, mert veszélyes volna távbeszélő-jegyet a hívó egyszerű bementése alapján kiállítani. A közönség érdekében tehát a kezelőknek meg kell adni a lehetőséget arra, hogy meggyőződhessek arról, hogy a vonalon tényleg az az előfizető van-e, aki magát bementette.

Ha mód van rá, az azonosítást nemcsak a főhálózatokban kell lehetővé tenni, hanem a másodrangú vagy falurendszerű hálózatokban is. Többféle berendezés alkalmazásáról lehetne itt szó, és pedig:

a) Akusztikai berendezésről. Amikor a hívó a kezelőnek már bementte a hívószámát, a kezelő egy alkalmi egyes vonalon letárcsázza ezt a számot és váltóáram-lökeket küld a vonalra. Ha ezután a megfelelő hangot hallja az előfizető vonalán, akkor már is bebizonyosodott, hogy a vonal végén tényleg az az előfizető van, akinek a hívószámát tárcsázta. Ezt az egyvonalas ellenőrző-berendezést a különleges áramkörhöz kapcsolt gomb is helyettesítheti (munkahelyenként egy).

b) Optikai berendezésről. A kezelők által hallható jelzés helyett látható jelzést is

lehet használni (munkahelyenként egy lámpát).

c) Sikerültebb és a célnak megfelelőbb volna az a berendezés, amelyek világító számok segítségével mindig megmutatná a hívó számot (munkahelyenként, vagy két munkahelyenként egy-egy, a kapcsolószekrény független részére szerelt számjelző). A kezelő munkája nagyon egyszerű lenne; elegendő volna például egy gombnyomás és a beszélő kulcsnak a figyelő állásba való helyezése, ami által a keresők megindulnak s mihelyt megtalálták a hívó számát, azonnal továbbítják azt a számjelző részére.

Az a) és b) alatt említett berendezések egyszerűek, azonban csak ott működnek kifogástalanul, ahol a kezelő csak egy vonallal rendelkező előfizetőt kezel. Ha azonban több vonallal bíró előfizetőről van szó, aki (beszélgetésének bejelentésekor) berendezésének főhívószámát mondja be, az azonosítás kétséges eredményt hozhat, vagy az esetleg teljesen eredménytelen is lehet. A c) alatt említett berendezés feltétlenül jobb, de viszont drágább.

2. Milyen alapelvek szerint kellene meghatározni valamely gyorstávbeszélő-szolgálat részére a szükséges helyközi áramkörök számát; milyen eljárást kellene alkalmazni azok számának megállapítására?

E szám meghatározásának alapelvei az üzem és kezelés rendszere szerint különböznek.

a) Kézi kapcsolású üzennél, ahol bizonyos várakozási időt még elnéznek, kényelmes alapul szolgál a napi megterhelés, vagy meghatározott órák megterhelése, amely a távolság szerint változtatható. Ez a megterhelés elég erős kell, hogy legyen, hogy az áramkörök jövedelmezőségét biztosíthassa. A szükséges áramkörök számát tehát megkapjuk, ha az egész napi forgalmat osztjuk a szóbanlevő távolság megengedett közep-terhelésével.

b) Teljes automata-üzennél, ahol a várakozási időt már nem nézik el, a sikertelen hívások $\%$ vagy $\%$ száma lehet az irányadó (pl. 1%, 0.1%, 0.5%, stb.), vagy pedig a legforgalmasabb órában szabad vonalat nem találó hívások száma. A szolgálat minősége gyorsan romlik, ha a „foglalt” jelzések száma emelkedik, mert az előfizetők rossz néven veszik, hogy hívásuk eredménytelen.

c) A gyorstávbeszélő-szolgálatban ugyanezt az eljárást lehet alkalmazni, azonban figyelembe kell venni azt a fontos gazdasági körülményt, hogy a „foglalt” jelzés gyakorisága itt nem rontja olyan mértékben a szolgálat minőségét, mint az automata-rendszerénél, mert a hívó felet itt a kezelő élőszóval tájékoztatja; a kezelőny ugyanis elő-

jegyzésbe veszi a bejelentést és az összeköttetést általában 1-től 5 percig tartó időközben kapcsolja is. Európa mai viszonyai mellett a három vagy négy perces várakozás még „jó szolgálat”-nak vehető.

Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy az európai hálózat, úgy, ahogy azt az utóbbi években a gyorsan emelkedő nemzetközi forgalom számára kiépítették, és amilyen állapotban az még ma is van — dacára a több viszonylatban mutatkozó jelentős forgalomcsökkenésnek, — nem mindenütt alkalmas a gyorsszolgálat rendszerítésére, sőt a lényeges átalakításra, illetőleg felülvizsgálatra szorul. Erről meggyőződhetünk, ha a C. C. I. F. által kiadott „Nemzetközi távbeszélő-forgalom statisztikájá”-ba beletekintünk. Eszerint sok viszonylatban az átlagos közepes várakozási idő nagyon hosszú, a gyors-szolgálatra tehát ezek nem megfelelőek. Más viszonylatokban a napi megterhelés rendkívül kicsi; itt természetesen a gyorsszolgálatot könnyen meg lehetne változtatni, azonban éppen ezek az áramkörök vannak a legkevésbé gazdaságosan kihasználva.

Feltűnő, hogy milyen sok azoknak a viszonylatoknak a száma, amelyekben csak 1, 2 vagy 3 áramkör van üzemben.

A normális áramkörterhelés szempontjából az egy áramkörös viszonylatok a legkedvezőtlenebbek a gyorsszolgálat szempontjából, mert ezekben a „nincs szabad vonal” esete nagyon gyakran ismétlődik. Itt tehát már nem a beszélgetésnek az azonnali kapcsolása lesz a szabály, hanem a hívó újbóli felszengetésével járó várakozási idő s a kapcsolás.

A jelentősebb európai városoknak áramkörökkel való ellátottságát a túloldali táblázat mutatja:

Európa legfontosabb városainak 1856 áramköre tehát 715 viszonylatban oszlik meg, ami viszonylatonként 2,6 áramkörös átlagnak felel meg. A 715 viszonylatból 235, vagyis 33% csak 1 áramkörös, 26% pedig 2 áramkörös. Ebből látni lehet, hogy az áramköröknek több mint a fele, pontosan 59%, az 1 és 2 áramkörös viszonylatokra forgácsolódik szét.

Ha abból a feltevésből indulunk ki, hogy a gyorsszolgálatot csak olyan viszonylatban érdemes megszervezni, ahol legalább hat áramkör van, kitűnik, hogy a táblázat 42 városa közül csak 19-nek vannak olyan viszonylatai, amelyek 6 áramkörrel, vagy ennél többel rendelkeznek.

Ezeket egybevetve, meg lehet állapítani, hogy az európai gyorsszolgálat rendszerítéséhez szükség volna arra, hogy a kis áramkör-számmal rendelkező viszonylatok,

a többi viszonylat javára, eltűnjenek. Természetesen ott, ahol a forgalom jelenleg nagyon erős, szaporítani kell az áramkörök számát.

A táblázat utolsó oszlopában levő számok „minimális”, „maximális” adatokkal az áramkörök napi megterhelését jelentik. Ezekből kitűnik, hogy Európában az áramkörök jelentékeny része nincsen eléggé kihasználva. Ez azt bizonyítja, hogy az európai hálózat nem a tényleges szükség szerint alakult ki.

Az áramkörök száma alapján a legnagyobb tíz európai távbeszélőközpont a következő:

Páris, London, Berlin, Wien, Brüsszel, Zürich, Amszterdam, Rotterdam, Budapest és Hamburg (1936. IV. évnegyed adatai szerint).

3. Azokban a viszonylatokban, ahol már eddig is használják a gyorsszolgálatot, például a 20 áramkörnél több áramkörrel rendelkező viszonylatokban, célszerű-e az áramköröket kimenő áramkörök, bejövő áramkörök és a mindkét irányban használható áramkörök szerint csoportosítani, és ha igen, milyen alapelvek szerint kell ezt a csoportosítást végezni?

Ez a kérdés elsősorban az igen jelentős forgalmú központok igazgatásait érdekli. Európában mindössze két viszonylat van, ahol 20 áramkörnél több van; ezek Páris—London 45, és Páris—Brüsszel 36 áramkörrel. Ide lehet még számítani a Wien—Budapesti viszonylatot is 18 áramkörrel (1936. évi adat).

4. A nemzetközi gyorsszolgálatban szükség van-e a kiegészítő utak igénybevételére, hogy az összeköttetések lehető legnagyobb száma várakozási idő nélkül létesülhessen? Igenlő esetben, milyen rendelkezéseket kellene itt alkalmazni?

Olvan viszonylatban, amelyben a gyorsszolgálatot már rendszeresítették, sajnálatos volna, ha a kiegészítő utakat nem vennék igénybe akkor, amikor az lehetséges, mert az azonnali kapcsolás az előfizető számára szolgálatot jelent, és mellette a kézi munka szempontjából megtakarítást. Túlásba azonban e téren nem szabad esni, mert a kiegészítő utak túlzott igénybevétele rendetlenséget idézhet elő a forgalom lebonyolításában. Ezért e rendszerrel jelzőberendezésekre is van szükség, például: Genf—Páris viszonylat ma 7 áramkörrel rendelkezik, Lausanne—Páris 4 áramkörrel és Bern—Páris 2 áramkörrel. A várakozási idő rendes körülmények között az első viszonylatban jobban kiegyenlítődik, mint a másik kettőben és ezért a Genf—Páris viszonylat szolgálhatna a másik kettő kiegészítő útjaul;

Város	Az áramkörök összes száma	A viszonylatok összes száma	1	2	3	6 vagy több	Napi terhelés percekben áramkörönként (1936. IV. negyedév)	
			áramkörrel ellátott viszonylatok száma				Minim.	Maxim.
Amsterdam	77	29	17	3	2	5	92	334
Antwerpen	53	17	5	6	1	3	46	247
Berlin	135	45	16	11	5	6	25	252
Basel	54	26	9	10	3	—	38	263
Beograd	11	8	5	3	—	—	146	261
Bruxelles	109	26	14	4	2	6	60	268
Brno	10	5	4	—	—	1	11	132
Bucuresti	18	11	6	3	2	—	28	281
Budapest	72	36	23	7	3	1	30	231
Danzig	23	10	3	4	2	—	90	310
Düsseldorf	21	11	5	3	2	—	75	216
Frankfurt	29	18	10	5	3	—	22	226
Genève	38	20	11	5	1	1	26	283
Genova	12	6	—	6	—	—	104(?)	188(?)
Göteborg	12	6	3	1	1	—	73	182
Haag	11	6	2	3	1	—	119	304
Hamburg	56	22	6	9	2	3	42	232
Innsbruck	10	7	5	1	1	—	22	71
Katowice	12	6	3	—	3	—	34	243
Köln	27	16	8	6	1	—	22	182
Köbenhavn	4	18	10	—	3	1	25	209
Kraków	8	6	4	2	—	—	12	67
Leipzig	12	10	8	2	—	—	57	179
Lille	20	7	2	2	—	1	70	213
London	144	32	9	11	3	6	95	302
Luxembourg	36	16	6	6	2	1	33	189
Lyon	8	4	2	1	—	—	38	115
Malmö	18	8	4	3	—	1	33	186
Milano	46	18	6	3	6	1	30	260
München	24	15	9	3	3	—	26	123
Praha	59	29	19	6	1	1	12	266
Oslo	23	9	2	4	—	—	98	197
Paris	189	38	9	13	5	7	65	277
Riga	11	8	6	1	1	—	25	196
Roma	13	7	2	4	1	—	70	160
Rotterdam	76	28	13	5	1	4	61	260
St.-Gallen	12	8	4	4	—	—	24	200
Strasbourg	14	10	8	1	—	—	50	156
Stockholm	33	13	7	2	—	—	85	237
Warszawa	22	14	9	3	1	—	44	299
Wien	128	47	23	9	9	5	27	304
Zürich	83	39	18	12	3	3	31	275
	1856	715	235	187	74	57		

különbösen a berni és lausannei gyorsszolgálat munkahelyein berendezett jelzőlámpa mindig akkor gyullad ki, amikor mind a 7 genf-párisi áramkör foglalt. Nyilvánvaló ennek a rendszernek az előnye, mert a berni kezelő, mikor például bejelentésre Párist akarja kapcsolni, a Bern—Páris áramkörök

foglaltsága esetén idővesztés nélkül tudja igénybe venni a kiegészítő útírányt.

Ilyen jelzőberendezést létesített a svájci igazgatás Lugano, Locarno és Bellinzona központok között, amely rendszer nagyszerűen bevált, mert ezeknek Svájc többi részével való forgalma rendkívüli módon vál-

tozó. E három központ kezelői a lámpaberendezések révén a nap minden pillanatában tudják, hogy a két útirány közül melyik szabad a Genf, Bern, Bazel, Luzern, Zürich, St. Gallen vagy Coire-ral való forgalomban, ha a saját vonaluk már foglalt volna. E jelzőberendezések révén a várakozási idők jobban ki vannak egyenlítve, főleg az erősforgalmú órák elején és végén; az áramkörök kihasználhatósága emelkedik és a kezelők minden egyes bejelentéskor tudják, hogy a hívottat azonnal lehet-e kapcsolni, vagy nem. Amikor a Lugano—Bern útirány foglalt, a luganói kezelőnek nem kell megkérdeznie locarnói és bellinzonai kartársától, hogy van-e Bern felé szabad áramkörük. Egy tekintetet vet saját hivatalának jelzőlámpájára, valamint a szomszéd hivatal lámpáira, és ez elég. Ilyen jelzőberendezést a nemzetközi forgalomban is meg lehetne valósítani.

5. Más kérdéseket is meg kellene oldani, mint pl. a nagytávolságról való automatikus tárcsázást (keresést), mert azért, hogy az egyes országok különböző rendszerű automatikus központokat építettek, e téren is nehézségekkel kell számolni. További nehézség a távtárcsázásnál az, hogy a kezelő idegen országbelieket közvetlenül szolgál ki és esetleg nyelvi nehézségekkel találkozhatik. A nemzetközi számadások összeállítása is új eljárást kíván, mert a rendeltetési ország kicserélő hivatalai az így létesített beszélgetésekre vonatkozólag semmi adattal sem rendelkeznenek.

Összefoglalás. A nemzetközi gyorstávbeszélőszolgálat, vagyis a várakozási idő nélküli beszélgetés, nagyszerű újítás, amit a nagy igénybevevők minden bizonnyal örömmel üdvözölnének. Megvalósításához azonban előbb néhány műszaki és kezelési feladat, illetve kérdés rendezésére van szükség.

Ami a hálózatot illeti, azt az új szükségletekhez kellene hozzáalakítani; főként meg kellene szüntetni — ha az lehetséges, — az 1 és 2 áramkörös viszonylatokat, a díjak olyan méretű csökkentésével, ami erős forgalomemelkedést szerezne, aminek következtében ezekben a viszonylatokban az áramkörök számát emelni lehetne. A kicserélő utak igénybevételének megkönnyítése és a várakozási idők rendezése céljából, az ismertett jelzőberendezést (valamennyi

áramkör foglalt) alkalmazni kellene, ami nagyon jó szolgálatot tehetne. Azonkívül a kezelők részére összeállított utasítást is megfelelően ki kellene egészíteni. Az arra legalkalmasabbnak látszó viszonylatokban végzendő kísérletek mutatnák meg végül azokat a legmegfelelőbb eljárásokat, amelyek e minden tekintetben fontos szolgálat ellátását lehetővé tennék. (J. T. 1938. 5.)

Dr. Teesz Frigyes.

RÁDIÓ.

Jugoszlávia.

A belgrádi rádió ezúttal először járta körül előfizető-toborzó gépkocsiját a vidéken. A gépkocsival járó alkalmazottak a vidék rádió viszonyainak kutatásával is meg voltak bízva. Beszámolójuk elmondja, hogy az ország meglehetősen nagy területén villamos áramszolgáltatás nincs. Vannak árammal ellátott területek, ahol csak este van villamsáram, úgy, hogy a rádióhallgatás hálózati készülékekkel itt csak néhány esti órára korlátozódik. Az áramhiány miatt telepes készülékeket kellene használni, de ezektől a falusi lakosság tartózkodik, egyrészt a műszaki ismeretek hiánya miatt, másrészt pedig azért is, mivel alkatrészek a vidéken csak elszórtan kaphatók és a teleptöltés is nagy nehézséggel jár.

Aránylag igen nagy a kristálydetektoros készülékekkel hallgatók száma. Mint-hogy azonban a jugoszláv állomások adóerőssége aránylag kicsi, detektoros rádiókészülékkel a hallgatás az adóállomástól távolabb eső helyeken igen nehéz. (Funk.)

Lengyelország.

A lengyel közhivatalok, mint rádióterjesztők. A lengyel miniszterelnök, mint belügyminiszter, rendeletet adott ki az összes vajdaságok, kerületek, városok és községek vezetőihez, amelyben a közalkalmazottaknak kötelességévé teszi az ország gyorsabb rádiósításán való munkálkodást. A hatóságoknak minden eszközzel elő kell mozdítani a rádió ügyeit. A községházakban, népgondozási intézményekben felfüggesztett közös rádiókészülék útján meg kell kedveltetni a lakosság még nem rádiós részével a rádiót. (Radio Polski.)

Huber Oszkár.

HIREK.

Nouvelles

Apróságok Marconi életéből. (Halálának első évfordulója alkalmából.)

Guglielmo Marconi a Nobel-díjas nagy olasz mérnök, nemcsak mint tudós örvendett nagy tekintélynek a tudományos világban, hanem mint ember is népszerű és kedvelt egyéniség volt. Megnyerő modora és pompás humora szerezte meg számára az emberek szeretetét és tiszteletét. Minthogy találmányát, a szikratávíró, hazájában nem tudta értékesíteni, 1896-ban készülékével Londonba utazott. Érkezéséről az egyik nagy londoni lap így értesítette olvasóit: — „Megint egy olasz ember érkezett ide sípládájával, de — majom nélkül. Sípládája nem ad ugyan hangot, de még nagy kavarodást fog okozni!” — A kavarodás csakugyan be is következett! Csoportosultak is körülötte hamarosan a tengeralatti kábelvezetékek tulajdonosai, akik üzemük jövőjét féltették tőle. És nem ok nélkül, mert hamarosan megalakult egy részvénytársaság, a „Marconi Wireless Telegraph Company“, melyet maga Marconi szervezett meg s amely hamarosan föllendült és más államokban is hasonló társaságok megalakulására adott példát.

Bizony semmiféle emberi hatalom nem tudta föltartóztatni a láthatatlan üzeneteket, amelyek, a határ- és a vámörsegekkel nem törődve — érték el rendeltetési helyüket. Egyedül a kínaiak nem nyugodtak bele, hogy a pekingi olasz követség szikratávírait a kínai égen át haladjanak tovább. Magas zászlórudakat emeltek tehát, melyek csúcán egy-egy sárkány ágaskodott s még hozzá segítségül hívták a gonosz szellemeket is, hogy akadályozzák meg az ördögös gépezet működését. De bizony még azok a gonosz szellemek sem tudták meggátolni, hogy a rádióhullámok át ne hatolhassanak a — kínai falon!

Mikor Marconi 1927. őszén már vagy negyvenedzer látogatott el Amerikába, Newyorkban az uralkodónak járó ünnepekkel fogadták. Ha valamelyik kikötőben megjelent „Elettra“ nevű yachtja, „Marconi fehér hajója — ahogy D'Annunzio írta róla — mely a csodák világában hajózik s lelket lehel a némaságba“ — sokadalom támadt a parton, hogy az emberek színről-színre láthassák azt a tudóst, aki természetfölötti találmányával bámoltba ejtette az egész világot.

Páratlan népszerűsége még a vendégfogadók közös étkezésén is hű maradt hoz-

zá. A szakácsok a maguk módja szerint hódoltak neki azzal, hogy az étlapon „zöldbab alla Marconi“, vagyis: fagiolini verdi senza filo. (szálkanélküli zöldbab) elnevezéssel jelezték Marconi kedvelt, gyöngye zöldbabfőzelékét.

Katonaköteles korában Marconi Londonban élt. Hazafias érzése azonban nem engedte meg, hogy kivonja magát a katonai szolgálat kötelezettsége alól, pedig ebben az esetben kénytelen lett volna tudományos kutatásait félbeszakítani. Jelentkezett tehát a londoni olasz nagykövetségen.

— Tábornokom — adta elő kérését — tegye lehetővé, hogy továbbra is olasz maradhassak, de azért ne legyen kénytelen félbeszakítani munkámat, mely hasznos lehet Olaszország számára is.

A londoni nagykövetség jelentést tett Marconi kérelméről az olasz hadügyminisztériumnak, mely nyomban az iránt érdeklődött, vajjon Marconit alkalmazni lehetne-e a haditengerészeti szolgálatában, van-e egyáltalán gyakorlata a hajózás terén! Marconi erre így adta meg a választ:

— Már hogyne volna gyakorlatom a tengerhajózás terén! Livornóban még most is meg lehet találni az én halászbárkámat, mellyel sokszor halásztam a tengeren.

A londoni nagykövetség ily értelmű jelentésére hamarosan megjött a válasz Rómából: Marconit besorozták haditengerésznek s ebbeli minőségben beosztották a londoni olasz nagykövetség kötelékébe. Marconi ebben az időben foglalkozott azzal a találmányával, amelynek segítségével a Herz-féle elektromos hullámokat drótnélküli táviratozásra lehetett fölhasználni.

A drótnélküli távirót Marconi a Bologna közelében levő pontecchioi atyai villájában próbálta ki. Segítő társa egy egyszerű, Mignani nevű falusi parasztember volt, akit Marconi azzal bizott meg, hogy valahányszor az „S“ betű Morse jele (...) a villától néhány száz méter távoltságban levő domb tetejére alkalmazott vévőkészüléken megszólal: integessen a zsebkendőjével. Mikor ezek a kísérletek jól sikerültek, Marconi a parasztot a dombon túl, olyan helyre küldötte el, ahonnan egymást már nem láthatták. Puskát adott a kezébe s így szólt:

— Ha látod, hogy a vévőkészülék kalapácsa megmozdul s három ízben olyan hangot ad, mint ahogy a tücsök ciripel: süsd el a puskát!

Mikor azután Marconi háromszor megnyomta az adókészülék billentyűjét, amivel az elektromos hullámokat elindította: túl a dombon, a völgyben, eldőrdült a puska lövés. A drótnélküli táviró ime: valóra vált!... Találmányát Marconi be akarta mutatni Rómában a tengerészeti minisztériumban. A bemutató kísérlet során szükség volt egy fadorongra, mely a vevőkészülék antennájául szolgált volna. Az egész minisztériumban azonban nem akadt ilyen alkalmas fadorong, s már-már el kellett volna halasztani a kísérletet, ha Marconi egy sarokban meg nem pillantott volna egy — seprőnyelet, mely azután antenna gyanánt szolgált. A drótnélküli táviró vígan kopogtatta Morse-jelekkel: „Viva l'Italia!”

Marconinak emlékezetes találkozója volt Edison-nal Orange-ban, mely vonaton háromnegyedórányi távolságra van New-yorktól. Marconi délután egy órakor érkezett oda s immár egy óra óta beszélgettek, mikor Marconi úgy érezte, hogy megéhezett.

— Kedves Edison barátom — szólalt meg ekkor Marconi — immár két óra van: mikor ebédelünk?

Edison meglepődve kiáltott föl:

— Mikor ebédelünk?... Hiszen én már megebédeltem, mert ma ünnep lévén: a személyzetnek kimenője van.

— De engem ebédre hívtok meg ide! — felelte Marconi most már szinte meglepődve.

Edison Alva Thomas, a nagy szórakozott, tökéletesen megfeledkezett arról, hogy Marconit ebédre hívta meg, mégpedig makarónira, tudva azt, hogy Marconinak ez volt a kedvelt étele. Hát bizony a makaróniból semmi sem lett, s Marconinak meg kellett elégednie „makaróni nélküli” sajttal és kenyérral.

Marconi, természetesen állandóan ki volt téve az amerikai ujságírók ostromának. Az egyik newyorki lap munkatársa mindenáron tudni akarta, mi a legújabb találmánya a nagy olasz tudósnak! Mint-hogy sehogy sem tudott tőle szabadulni, Marconi komoly arcot öltve így felelt:

— Most készültem el olyan találmánnyal, melynek segítségével keresztül lehet látni a — falakon! De kérem önt, ez bizalmas közlés, meg ne írja s el ne mondja senkinek!

Másnap, természetesen, már nemcsak a newyorki lapok, hanem még az európai ujságok is telekiürülték vele az egész világot. Nosza, volt nagy riadalom a — nők körében, akik kézzel-lábbal tiltakoztak Marconi találmányának alkalmazása ellen...

Miután Marconinak 1901-ben sikerült az irországi partról Kanadába szikratávíratot küldeni: 1903 január 1-én megkezdték a rendszeres drótnélküli táviratozást London és Newyork közt. Mikor azután Marconi a Glace Bay-állomásról hazaérkezett Rómába: ott nagy diadallal, lelkes szónoklatokkal fogadták.

Marconi Bolognában, 1874 április 24-én született, meghalt 1937 július 19-én.

Cs—y K.

A Nemzetközi Rádióunió ülése. 1938 július havában fejeződtek be a genfi Nemzetközi Rádióunió ezévi nyári ülései. Az üléseknek Magyarország szempontjából a legnagyobb jelentőségű eseménye az volt, hogy az Unió Közgyűlése a következő évre alelnökké választotta a magyar rádió képviselőjét, Nelky Jenő ny. m. kir. követet, a Magyar Telefónhírmondó és Rádió Rt. Külügyi Osztályának vezetőjét. A magyar rádió fennállása és a nemzetközi rádióéletben vitt szerepe óta első alkalommal történt, hogy a világ rádiótársaságainak ez a nemzetközi testülete a magyar rádió külügyi képviselőjét választotta meg egyik legfőbb vezetőjének.

Ez a választás elismerése nemcsak Nelky követ eddigi eredményes tevékenységének, amelyet ő a magyar rádió külföldi kapcsolatainak kimélyítése terén különösen a rádiótársaságok nemzetközi ülésein kifejtett, de elismerése ez a választás a magyar rádió mindjobban növekvő nemzetközi tekintélyének is.

Az Unió elnökévé egyébként újra Antoine Dubois-t, a németalföldi rádiótársaságok képviselőjét, alelnökké pedig Nelky követen kívül, M. R. Jardillier-t (Franciaország), Prof. V. Ylöstalo-t (Finnország) és Dr. Kurt von Boeckmann-t (Németország) választották meg.

Az ülések során új tagok, ill. társtagokként felvették Görögország, Mexico, Argentína, valamint az Egyesült Államok harmadik legnagyobb rádiószervezetét, a Mutual Broadcasting System-t.

Az üléseken előterjesztett jelentésekből kitűnt, hogy a világon ezidőszert 87 millió bejelentett rádiókészülék működik, illetőleg ennyi az előfizetők száma. Ez kb. 350 millió rádióhallgatót jelent. Ebből Európára 31 millió rádióelőfizető esik kb. 125 millió tényleges rádióhallgatóval.

Az Unió tevékenységének értéklését jelenti az a körülmény, hogy a tavaszi kairói hullámhossz-clozító világkonferencia az Uniót bízta meg azzal, hogy készítsse el az új hullámsáv-felosztás tervét. A határozatok értelmében a technikai bizottság a tervet őszig ki fogja dolgozni, hogy az októberi Brüsszelbe összehívott legköze-

lebbi Unió ülésen azt már előkészítve előterjesztesse. Az Unió által ilymódon kidolgozott tervezet fogja azután a jövő évi februári végleges döntésre hivatott világkonferencia határozatának alapját képezni.

Fontos tárgya volt még az üléseknek azoknak a módoszatoknak a megvitatása, amelyek alkalmasak az egyes államások

adásainak engedély nélküli lemezvételeinek megakadályozására. Ez a kérdés különösen az előadó művészek jogainak védelme szempontjából fontos.

Eldöntötték a következő sorrendben az ötödik világhangverseny ügyét is. Eszerint ezt Kanada adja folyó évi október hó folyamán. (M. T. I.)

BÉLYEGHIREK.

Nouvelles philatéliques.

Új magyar bélyegek. Az 1938. év a bélyegkibocsátás terén igen mozgalmas volt.

Mindjárt az év első napján kiadásra kerültek a Kettős Szentév tartamára rendes forgalmú bélyegekként forgalomba bocsátott Szent István bélyegek 14 értékkel és a Főméltóságú Kormányzó Urat ábrázoló új, 1, 2 és 5 P értékjelzésű bélyegek.

A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmával 7 drb-ból álló sorozatot magában foglaló blokk (kis-ív) s e mellett a blokkban foglalt 16+16 és 20+20 f-es bélyegekkel azonos kivitelű 16+16 és 20+20 f-es bélyegek a szokásos, 100 drb-ot tartalmazó lapalaktan — mindannyi 100%-os felárral — kerültek kiadásra.

Az Eucharisztikus Kongresszus idején a Magyar Bélyeggyűjtő Egyesületek Szövetsége által rendezett III. Országos Magyar Bélyegkiállítás kapcsolatban a 20 f-es értékjelzésű Szent István bélyeg ké-

pével és megfelelő feliratokkal bélyegblokk jelent meg.

E bélyegekről a Magyar Postában már megemlékeztünk.

*

Az augusztusi nagyobb szabású Szent István emlékünnepekkkel kapcsolatban egy blokkba foglalt, 7 értékűből álló, 100%-os felárú emlékbélyegsorozat látott napvilágot. E blokk barnás alapnyomással készült, amely olyan benyomást tesz, mintha a bélyegek pergamentre lennének nyomtatva.

A blokkban levő bélyegképekkel, de alapnyomás nélkül, külföldön is kiadásra kerültek a 10+10 és 20+20 f-es értékjelzésű bélyegek 100 drb-ot tartalmazó lapokban.

A Szent István emlékbélyegblokk kicsinyített képét (a nyári hónapokban a Magyar Posta nem jelent meg) most, itt közöljük.

A 6+6 f-es bélyeg képe „Szent István a térítő”, — a 10+10 f-esé „A győzedelmes Szent István”, — a 16+16 f-esé „Szent István ítélőszéke”, — a 20+20 f-esé „Patrona Hungariae”, — a 32+32 f-esé „Szent István udvara”, — a 40+40 f-esé „Szent István és családja” s végül az 50+50 f-esé „Szent István halála”.

A bélyegképek tervrajzai Diósy Antal festőművész, grafikus alkotásai.

*

A debreceni collegium fenállásának 400. évfordulójával kapcsolatban szeptember második felében 6, 10, 16, 20, 32 és 40

f-es bélyegekből, tehát 6 értékből álló sorozatot bocsát a m. kir. posta rendszeres forgalomba.

E bélyegek előállítására igen rövid idő állott rendelkezésre, ezért a bélyegképek tervrajzait — ellentétben az eddig felsorolt bélyegeknél követett gyakorlattal — nem pályázat, hanem megbízás útján szerezte be a m. kir. posta.

A jubileumi ünnepségek rendező bizottsága által rendelkezésre bocsátott képek alapján Czizglényi Adám iparművész készítette a bélyegek tervrajzait.

A bélyegek képeit itt közöljük:

Valamennyi bélyegen azonos felírás van: „Debreceni collegium 1538—1938”.

A 6-fes értékjelzésű, olajzöldszínű bélyeg a mai egyetemet ábrázolja, — a 10 f-es, barna színű bélyegen a collegium XVIII. századbeli épületének képe van, — 16 f-es kékesvörös színű bélyegen a „1úzóltó deákok XVII—XVIII. század”-beli képe van, — a 20 f-es, piros színű bélyegen a collegium XIX. századbeli épülete, — a 32 f-es zöldesszürke bélyegen Maróthi (1715—1744), — a 40 f-es, kék színű bélyegen pedig Hatvani (1718—1786) tanárok képe látható.

*

Szeptember közepén járnak le azok a szűkebbkörű, meghívásos pályázatok, amelyeket a m. kir. posta az arcképes, illetőleg az év végével időszerűségüket veszítő Szent István bélyegek helyett kiadandó új,

rendszeres forgalmú bélyegek képeinek tervrajzaira írt ki.

Ha e tervpályázatok sikeresek lesznek ami az előkészítések gondossága mellett csaknem biztosra vehető, a 9 alacsonyabb filléres értékjelzésű bélyeg a magyar népi életből vett, — a jellegzetes magyar népi foglalkozásokat, termelést feltűntető — ábrázolásokkal, az 5 magasabb filléres érték pedig Magyarországon a keresztény hitélet szempontjából jellegzetességgel bíró öt templom ábrázolásával fog kiadásra kerülni.

Amint látjuk, — ha az utóbb említett bélyegek előállítási munkálatait még kellő időben be lehet fejezni, — a folyó évben nem kevesebb, mint 56 drb magyar bélyeg került, illetőleg kerül forgalomba.

Ilyen bélyegkiadási program lebonyolítása természetesen hatalmas megterhelést

jelent mind a postavezérigazgatóságra, mind a bélyeget előállító állami nyomdára. A körülmények azonban úgy alakultak, hogy egyik bélyegfajta kiadása elől sem lehetett kitérni.

A bécsi 1. számú postahivatalnál működő bélyegértékesítő iroda a következő feltételek mellett ad el értékcikkeket:

1. **Altalános.** Új értékcikkek kiadásáról a birodalmi postaminisztérium hivatalos lapja és a napi sajtó ad hírt. A bélyegértékesítő iroda érvényes, használatlan német értékcikkeket és értékes nyomtatványokat, valamint az egykori Ausztria szövetségi államnak további intézkedésig érvényben tartott használatlan értékcikkeit és értékes nyomtatványait árusítja. Megtekintésre anyagot nem szállít. A már kiadott értékcikkeket nem veszi vissza és nem cseréli ki. Felszólalásokat csak az értékcikkküldemény átvételét követő 8 nap alatt fogad el. — Postai képes levelezőlapokból egy megrendelésre legfeljebb 100 darabot szállít. A megrendelőknek az értékcikkeket belsőföldön utánvételes, hivatalos ajánlott küldeményekben továbbítja. Ezért a vételárát előre nem lehet megfizetni. Alapnélküli felszólalás, vagy a küldemény át nem vétele esetében a megrendelő kezelési és csomagolási költségként 1 márkát köteles fizetni, amelyet utólag hajt be az iroda.

2. **A megrendelhető értékcikkeket** az irodától ingyen megszerezhető megrendelőlap tünteti fel. Különleges kívánságokat (sarok-, felsősorból eredő darabok ép úgy, mint a különböző mennyiségadatokat feltüntető lapszéldarabok) csak a lehetőséghez képest teljesít az iroda. — Hibás nyomású bélyegeket nem szállít. Minden egyes különleges kívánság teljesítéséért 5 pfenniget kell fizetni.

3. **Lebélyegzések.** Értékes nyomtatványokat csak lebélyegzetlenül szállít az iroda. Egyéb értékcikkeket lebélyegez, ha ezeket borítékra ragasztva lebélyegzés végett benyújtják. Előre vagy visszaállított kelettel való lebélyegzés nincs megengedve. Első napi lebélyegzések Ausztriában csak abban az esetben szerezhetők be, ha az erre vonatkozó megbízás az irodához, vagy a kívánt bélyegzőt használó hivatalhoz idejében beérkezik.

4. **Megrendelések.** Értékcikkekre vonatkozó megrendeléseket csak írásban lehet előterjeszteni.

Külföldi megrendelők megrendeléseiket ezek összegének beküldése nélkül juttathatják el. A megrendelt értékcikkekért a járulékok és bérmentesítési díj hozzászámításával fizetendő összeget az iroda bekéri. A fizetés külföldi fizetési eszközökkel, csekkel vagy postautalvánnyal történhetik. Német bankjeggyel vagy váltópénzzel fizetést nem lehet teljesíteni. Csak az összeg beérkezése után történik a megrendelt értékcikkek szállítása.

5. **Díjak.** A megvásárolt bélyegek névértékén kívül, a jótékony célokra szolgáló esetleges hivatalos felárak mellett, az iroda munkájáért, beleértve a csomagolás, vitel-, ajánlási és utánvételi költségeket, külön díjat kell fizetni, amely különböző értékcikkek szállítása esetén 10 darabig 50 pfennig, 11—25 darabig 1 márka, ezen felül 100 darabig minden megkezdett 25 darabért további 50 pfennig, 100 darabnál több értékciikk szállítása esetében pedig 3 márka.

Képes levelezőlap szállításánál tekintet nélkül azok fajára és mennyiségére, a külön díj 50 pfennig.

6. **Árusítás.** A bélyegértékesítő iroda mellett működő árusítóhelynél a készletben levő értékcikkek minden külön díj nélkül vásárolhatók, de a különös kívánságok teljesítéséért 5—5 pfenniget kell fizetni. Az árusítóhely hétköznapokon 8—14 óráig működik. (Die Postmarke, 1938:15.)

*

Az osztrák levélbélyegek bevonása. Egy augusztus 9-iki rendelettel az összes groschen és schilling értékjelzésű (népviselet, légiposta, vasútjubleumi, jókívánság) bélyegeket árusításból bevonták és beszállították az értékcikkraktárba. (Die Postmarke, 1938:15.)

*

Az osztrák portóbélyegek használatból való kivonása iránt a birodalmi postaminisztérium a postai utó- és mellékdíjak elszámolásával kapcsolatban már rendelkezett. A portóbélyegek bevonása következtében augusztus 1-től a portókat s a levélpostai küldeményeket terhelő egyéb díjakat készpénzben kell elszámolni. (Die Postmarke, 1938:15.)

Svájcban a légipostabélyegeket most már mindenféle postai küldemény bérmentesítésére fel lehet használni, amíg eddig nem volt megengedve. (Die Postmarke, 1938: 15.)

Dr. Merza Gyula.

Felelős kiadó: Dr. LÖRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.